

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Migel Gallastegi Ariznabarreta

*Eibar, Gipuzkoa
(1918-2019)*

Aurkibidea

Biografia

Migel Gallastegi Eibarko Asoliartza baserrian jaio zen, Amaña auzoan. Bere garaiko umerik gehienak bezala, txiki-txikitatik hasi zen pilotan jokatzeko, baina berehala ikusi zen profesional izateko gaitasun apartak zituela. 14-15 urte zituela Isasi kaleko "Kiputxanekua" pilotalekuan hasi zen jokatzeko eta entrenatzeko; berehala, Astelenan ere hasi zen entrenatzeko. Hemezortzi urte zituela debutatu zuen 1936. urtean, baina gerrak harrapatu zuen. Gerra amaituta eta sasoi betean, 1940. eta 1950. hamarkadetan nagusi izan zen Euskal Herri osoan. Buruz buruko hiru txapelketa irabazi zituen (1948, 1950 eta 1951) eta dozenaka partida jokatu (eta irabazi) zituen bikoteen eta hirukoteen aurka.

Zintak

AB-093

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Irratia, Euskadi
- **Data:** 1998-01-01
- **Iraupena:** 57 min
- **Euskarria:** CD

AB-853

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bustinduy Arizmendi, Idoia
- **Data:** 2009-02-04
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Bustinduy Arizmendi, Idoia

AB-854

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bustinduy Arizmendi, Idoia
- **Data:** 2009-02-04
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Bustinduy Arizmendi, Idoia

EIB-068

- **Proiektua:** Eibarko ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2008-05-28
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Sarasketa, Ane
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

EIB-069

- **Proiektua:** Eibarko ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2008-05-28
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Sarasua Aranberri, Asier
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

Pasarteak

1. Pilotazalea umetatik

- **Erref:** AB-093/002
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:02:50. **Bukatu:** 00:05:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>10-11 urterekin udaletxeko eskolara. Baserrian ere laguntzen zuen. Batzuetan eskolara joan gabe geratzen zen eta Isasi kalean zegoen "Kiputzanekua" frontoira joaten zen. 17 urterekin Astelenan debutatu zuen.</p>

Transkripzioa

- Has gaitezen, Migel. Zuen etxean ez zen inolako pelota tradiziozik, ezta? Hiru anai-arreba zineten: Justo, Josepa eta zu zeu. Eta etxean beste inork ez zuen pelotan egin, ezta?

- Baiña, en fin, gu raza bat izan gara, bastante fuertiak eta indar asko euki dogunak. Eta ostian neuk bakarrik urten neban pelotarixa. Ostian iñork be ez eban jokatzeko pelotan. Eta nere anaia izan zan kargajasotzaillia bastante ona, orduan denporetan. Gaur ez dakit zer izango litzakian, baiña orduan denporetan bastante ona.

- Zer akordatzen zara zure gazte denbora horiez? Nola hasi zinen pelotan, Migel?

- Ba pelotan ni hasi nintzan... Lehelengotik aiuntamentura, eskolara edo, hamar urtekin edo, hamaika urtekin edo holan pixkat. Eta gero aittari eta amari soluan biharrian eta laguntzen natsen pixkat. Eta handik hanka egitten neban batzuetan frontoira. Han gure etxetik, bastante urrin eguan, Eskola Armerixatik aurrera fanda, frontoia, Kiputzanekua. Eta hantxe jokatzeko genduan lagunak eta pelotan. Eta beti, en fin, afiziñua neukan

pelotarako haundixa.

- Eta jada hamazazpi urterekin, oker ez baldin banago, debut egiten duzu. Hamazazpi urterekin.

- Bai. Hamazazpi urtekin ekin netsan. Pelotazo haundixak jotzen nittuan; batzuek hutsak be haundixak eta beste batzuek esaten esten: "hik pelotarixa izan bihar badok, ni fraille izango nok". Orduan karrera zan fraille izatia eta. Eta beste batzuek, beste entendido batzuek esaten esten: "Hik dakaan formia pelotia joteko, hik dakaan itxuria, iñork be ez jakak. Hi zaindu hari eta segi pelotan jokatzen". Eta nik... nere pentsamentua horixe zan: pelotarixa izatia. Eta nere aureola zan, aber, pelotari nahi urtetzia, nahi izatia. Eta debutau neban.

- Eibarren.

- Eibarren. Astelenan. Fronton Astelenan. Eta Marinori jokatu netsan lehelengo partidua. Eta galdu egin netsan. Eta gero...

- Akordatzen zara zer moduz jokatu zenuen edo zuretzako zer izan zen partidua galtzea?

- Bai. Bastante estu hartu neban. Eta pelotazo haundixak jo nittuan eta hutsak be egitten nittuan asko. Eta hori Marino zan pelotari haundixa.

- Gernikakoa zen, ezta?

- Gernikakua. Eta, en general, haretxekin debutatzen eben honek pelotari... nere moduan gaztiak, haxe botatzen zetsen lehelengotik: "Aber honekin zer egitten duan eta aber honekin". Haxe zan nobilleruak...

- Alternatiba hartzeko...

- Alternatibia emon edo ez emon egitekua haxe zan. Bueno, jokatu genduan, baiña gero gerriak urten eban. Eta, klaro, gerriak urten ebanian, ba, ahal zebanak ahal zebana. Ni Eibarren geldittu nintzan eta batian gauza bat eta bestian beste gauza bat eta... ahal dabenak ahal dabena.

2. Gerra Zibilean milizianoak Astelena frontoian

- **Erref:** AB-093/004
- **Iraupena:** 0:00:27. **Hasi:** 00:06:20. **Bukatu:** 00:06:47
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

<p>Gerra sasoian, soldaduek Astelena frontoia hartu zuten; sukaldea ipini zuten bertan.</p>

Transkripzioa

- Gerra aipatu duzu eta badakit garai hartan bai Karakate eta bai Kalamua inguruan frenteak bazirela eta Eibarko Astelena pilotalekuan soldaduak ere sartu zirela eta ez pelotan jokatzeraz, ezta?

- Ez, han koziñia ipiñi eben. Eta zer egitten genduan? Koziñiak zati bat okupatzen eban eta beste zati bat frontoia libre. Eta garbitzen genduan frontoia eta hantxe egitten genduan. Donostiako jentia-eta eguan, pelotan egitten ebenak batzuek. Eta hantxe jokatzen genduan pelotan, frontoian, Astelenan.

3. Gallastegi pilotaria; hasierako urteak

- **Erref:** AB-093/005
- **Iraupena:** 0:04:44. **Hasi:** 00:06:47. **Bukatu:** 00:11:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Frontera joan beharra egokitu zitzaion. Gaixotu egin zen eta Gasteizen egon zen denbora batez. Pilotan jokatzeko zuen bertan. Enpresari batek ikusi eta kontratatu egin zuen. Partidak jokatzeko hasi eta jendea gustatu egin zitzaion.</p>

Transkripzioa

- Eta gero Gasteizera, Vitoriara, joan zinen. Eta han ere bazenuen nonbait tenienteren bat edo lagun bat pelotarako bidean jarri zizuna, ezta?
- Lagunak egin nittuan. Lehelengotik, bueno, Vitorixara fan baiño lehenagotik fan nintzan frentera. Frentetik etorri nintzan Vitorixara. Picos de Europa, Peñas Blancas... hori danori egin genduan frentetik. Eta gero Teruelera joan beharra euki genduan. Teruelera eruan ninduen. Eta handik gaixorik etorri nintzan Vitorixara. Eta Vitorixan elgorriza pasau neban. Eta, bueno, hantxe ekin netsan: lagunak euki nittuan onak eta, pixkaka-pixkaka, gustau egitten jakuen nik pelotia joteko neban modua. Jokatzeko ikustia eureri be gustau egitten jakuen, itxuria. Eta beti... Bueno. Ba orduan eguaztenetan edo faten nintzan ensaiatzera. Eta afiziñua, Vitorixak: faten ziran, zain-zain. "Etorriko dok ba gaur jokatzera? Ez dok ba etorriko?". Eta hantxe. Eta igual biren kontra edo jokatzeko genduan eta, en fin, baiña pelotari handia. Eta akordatzeko jata, egun baten, bertako enpresaria, Efsio Alti, gizon ona...
- Gaur egungo Juan Carlosen aita.
- Aita.
-Juan Carlos Altiren aita.
- Hori da. Juan Carlosen aita. Eta esan estan: "¿De dónde eres, chaval?" esan estan. "Holako lekutakua nok" eta bestia ta: "Eta nun hago? Eta nun hago?". Eta: "Ospitalian". "Ospitalian?". Eta: "Bai. Ospitalian nagok". Eta: "Koiño, ba pelotariak falta jittuagu" eta bestia eta zerian eta esan netsan zein zan kapitana eta zein zan komandantia eta zein zan eta "bueno, bueno" aber beste egun baten aber berba egitten genduan. Beste... handik zortzi-hamar egunera-edo handik pelotan, handik ikusi zan eta deitu estan eta: "Oye, bixar etorri hari. Bixar etorri hari eta lagunduko deuat". Eta lagundu ein estan. Eta, bueno, lagunak, pixkaka-pixkaka, eta partidua ipiñi estan. Eta, karo, orduan zortzi duro kobratzia edo hamar duro kobratzia zan millonaria zan, ez geunkaun dirurik eta. Eta, bueno. Jokatu neban partidua eta, bueno, ekin netsan lehelengotik sustaia zerian, baiña sartu nintzanian, berotu nintzanian frontoian, jo nittuan pelotazo batzuek, baiña terribliak! Hurrenguan gora be bai, galdu be bai mordua, e! Baiña jentiarik gustau egitten jakon. Nik ezkerakin hartzen neban diaz joteko neban zabalera eta antxitxiketako eta han egoten ziran pelotia hartu ezinda. Eta, bueno, kortadia joteko neban besagain, ba, bueno harek estu ibiltzen ziran danak, pelotia jasotzeko.
- Noiz hasten zara pentsatzen, Migel Gallastegi, "ni pelotaria izango nauk, honexetara bakarrik dedikatuko nauk"? Noiz hasten zara pentsatzen? Noiz ikusten duzu jada zure burua, zure gorputza, pelotatik jarri behar duzula?
- Esaten detsut: soldadutzan. Soldadutzan. Vitorixan soldau nenguala. Eta

nere buruari esan netsan... Orduan, pentsaizu, nik garbi esanda, nik orduan pitillo rubixua erretzen, ezta...? Pixkat pitillua emon egitten eskuen eta erre egitten genduan. Eta kuartelian kapitan bat zan Andaluza, baiña medikua zan. Eta egun baten kafian zertu giñan eta, klaro, saludau neban eta bestia. Eta partidua ikustera etortzen zan! Eta esan estan egun baten: "Hi, gauza bat: heurrekin egon bihar juat egun baten. Deittuko deuat". Eta, en fin. Bueno, hori zan kuartelian, barruan. Esan estan eta: "Deitzen deuat atzo pitillo rubixua erretzen ikusi hinduaten . Eta horixe dok txarrena deporterako". Eta esan netsan: "Bueno, eskerrik asko hori esatiarren eta egingo dot ahalegiña kentzeko". Eta, efektibamente, suertia euki neban, ni artian ondo erretzen ikasi barik nenguan eta ez neban gehixago erre. Oin, gero, ba, erre dot, puruak erre dittut, afari on baten, Logroñora edo faten giñanian eta puru bat erretzen neban. Baiña pitillua be noixian behin, bateren batek emoten detsunian edo bestia. Baiña bat be ez, astian eta bat be ez.

- Pitilloak eta koartela aipatu dituzu baina badakit Migel -entxuferen bat edo zer izango zenuen-, baina koartelean bertan kalean baino ogi hobia jaten zenuela. Hori nolatan?

- Asko hobia. Asko hobia.

- Hori nolatan zan, ba?

- Hobia egitten eben kuartelian. Ogixa hobia egitten eben kalia baiño.

Kuartelian ogixa hobia egitten eben. Eta txusko bi hartu biharrian sarri hiru hartzen nittuan. Eta emoten netsan bat lagun bateri.

- Zer zinen, apetito onekoa? Ehun kilotan jartzeko ez zinen apetito makalekoa izango.

- Bai. Orduan apetito ona. Orduan apetito ona. Ona. Baiña beti zainduta, e! Ez naiz izan hori asko jan eta betetzekua eta ez dot nahi izan. Ondo bai jan. Eta ondo zaindu.

4. Besoa indartzeko, aizkoran egitea onena

- **Erref:** AB-093/006
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:11:31. **Bukatu:** 00:14:19
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Aizkorarekin 20 bat minutu egiten zituen, entrenatzen. Besoarendako ez dago ezer hoberik. Frontoian biren kontra ere jokatzen zuen.</p>

Transkripzioa

- Eta atentzioa eman dit zure inguruko kronika batzuk elkarrizketa prestatzerakoan irakurtzen aritu naizenean. Ba ikusi dut zure entrenamenduetan ia egunero aizkora ere sartzen zela. Joaten zinela baserrira eta hogeit bat minutuz-edo beti aizkoran saioen bat egiten zenuela.

- Nik lagunak beti euki dittut panaderuak. Bueno, hau, nere zera, managerra izan zan, partiduetan laguntzen zestana, panaderua zan. Eta beste panadero bat be, Jesus Ugalde, zan panaderixia eukana. Eta orduan panaderixara egurrak ekartzen zittuen: bertan brinkatzeko eta laban sua egittek. Eta ni han beti egoten nintzan. Eta nik egitten neban -baiña hori sarri, e- fan eta ordu laren bat edo hogeit miñutu aizkoran. Eta neretzako, besuetarako eta eskuetarako aizkora kertena baiño hoberik

pelotarixandako ez dago. Batzuek barre egitten esten. Baiña nik nere zera egitten neban. Eta han etara bai izardi pixkat eta kotxia hartu eta frontoira, fronton Astelenara. Eta Fronton Astelenan igual biren kontra, entrenamentura. Baiña gogor gaiñera, e! Igual kilo bi kendu. Sarrittan kendu dittut nik kilo bi entrenamentuan, frontoira fanda. Kilo bi, e! Eta nere... orduan izan zan nere... nere pentsamentua orduan izaten zan: nik entrenamentuan ondo ez baneban jokatzeko -biren kontra jokatu bihar nebanian edo hiruren kontra edo-, ez badozu ondo jokatzeko entrenamentuan, partido bat ezin dozu ondo jokatu. Neretzako entrenamentuan jokatu bihar da ondo. Eta gero, ya partidua jokatzera zoiazenean, "hombre, hau dok erreztasuna dakatena pelotan jokatzeko!". Hori, ba, batzuek siñisten dabe; beste batzuek ez dabe siñisten. Orduan denporan be horixe: pelotari batzuk pentsatzen eben... Mano y mano jokatu bihar, eta juaten ziran frontoira ensaiatzera eta izardi pixkat etaratzeko eben eta "bueno, nahikua egin juagu eta ondo daok". Eta ez. Ni ez naiz holan. Ni sarrittan fan naiz, partidua jokatu baiño, kantsauago eginda entrenamentutik etxera.

- Zer errekuerto dauzkazu Gasteizko Hotel Fronton hartaz?

- Onak. Onak, bai. Neri Hotel Frontoian, Vitorixan, bentaja haundia ein esten. Neuk be bai berari, e! Baiña bixok ondo. Jaten ondo emon, nahi nebana emoten esten jaten. Eta gitxi pagau. Orduan pagatzen neban nik hamahiru pezeta: pagatzen neban lo, jan... dana egittia.

- Eguneko?

- Eguneko. Nik orduan janordu baten jaten neban hamahiru pezeta -jaten netsen hareri-. Emon eitten esten eta jan. O sea ke, gauzarik onenak, gaiñera.

5. Migel Gallastegi pilotaria; txapelketak

- **Erref:** AB-093/007
- **Iraupena:** 0:10:37. **Hasi:** 00:14:19. **Bukatu:** 00:24:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Lehenengo txapelketa 1942an jokatu zuen. Bolada onean sartu zen. Hiru partida irabazi baina azkena galdu egin zuen, `Atano VII.a`ren kontra. Bi eta hiru pilotariren kontra ere jokatu izan zuen. 1946an ez zuen txapelketarik jokatu, 1948an, ordea, bai. `Txikito` Iraetaen kontra izan zen lehenengo partida; gero Astelenan Akarregiren kontra. Hori izan zen partidarik gogorrena. Finala `Atano III.a`ren kontra. Esku hutsik jokatzeko zuten orduan. Gaur egun, pilotariek ezin dute pilotarik gozatu. Eskua aske egon behar da eta pilota sentitu. Pilotaren oraina.</p>

Transkripzioa

- Bueno, Migel, hasten zara pixkat zara profesional mailan jokatzeko eta nik uste zure epoka berria hortxe, 1942an, hasten dela, eta ratxa handia eginez gainera. Hasten zara Mallabiko `Txikito`ri irabazi, `Txikito` Iraetari irabazi, Ubillari irabazi... Eta `Atano VII.a`rekin jokatzeko duzu eta hortxe galtzen duzu. Zer errekuerto dauzkazu zure lehenengo kanpeonatu hartaz, Migel? Hiru partiduri horietatik irabazi eta bestea galtzea, `Atano VII.a`ren kontra galtzea... Gainera, oker ez baldin banago, 15 eta 4 irabazten joan eta gero. Esaizkidazu nolako rekuertoak daukazun.

- Bueno, hori esango detsut gerotxuago. Lehelengotik beste gauza bat esan bihar detsut. Nere frakasorik haundiña izan zan: Feliperi Vitorixan jokatu netsan eta nintzan bi bidar gehixago orduan neu, neure ustez, eta galdu egin netsan. Eta, bueno, akabo: kendu egin ninduen kanpeonatotik, ya eliminata geldittu nintzan kanpeonatotik eta akabo. Gero bestia etorri zan, `Atano VII.a´na etorri zan Bilbon. Nik orduantxe urtian urten bihar neban: suerte pixkat edo nerbioso jarri ez edo zerian; orduantxe urtian urten bihar neban. Hori ez oker ez banago, 1944an zan, ezta?

- 1942an.

- Ez!

- Deportivokoa?

- Bai.

- Bai. `Atano VII.´aren kontra Deportivon galdu zenuen. Hemen daukat: maiatzaren 31an, 1942an.

- 1942xan? Bueno, bai. Izan leike 1942xan. Izan leike, bai. Eta, orduan, garbi esateko, egixa esateko, eta neuk sentitzen doten moduan, `Atano VII.a´ ni baiña gehixago zan, mano y mano. Baiña partidua irabazitta euki neban, bera nerbioso ibilli zan eta. Gero atzenian neu jarri nintzan nerbioso eta berak irabazi estan. Kasualidadez irabazi estan, e? baiña galdu egin neban. Eta orduantxe kendu esten edo laga netsan kanpeonatuari. Gero hortik aurrera, pasatzen zan, kanpeonatuak organitzatzen eben eta esaten eban: "Bueno, nik honenbeste diru nahi dot". Klaro, hortik aurrera pasatzen zan: hor kanpeoiak-eta eguazen eta pelotari onak mordua; baiña hareri zer pasatzen jakuen? Nik segundako batekin jokatu netsen bi oneneri. Eta, bueno, neu nintzan han pixkat... Mano y mano galdu neban hori, baiña harek bi-bixan... Nik esaten netsen -klaro, pelotarixak orduan alkarrekin eukitzen genduan txokia, eukitzen genduan- eta nik esaten: "Bai, nik galdu juat hori partiduori, baiña zuek ni lau lagun hartu eta zuek hiru be igual. Eta zuek nere kontra jokatu bihar", hori esaten netsen. Eta klaro. Hori eukitzen genduan pixkat txokia, eukitzen genduan. Eta gero, hortik aurrera, nik enpresarixuero diru gehixago eskatzen netsen, kanpeonatuan jokatzeko, eta enpresarixuak ez esten nahi pagatzerik.

- Zer zeneukan, Migel, diruzale fama orduan?

- E?

- Diruzale fama zeneukan orduan?

- Bueno, gustau egitten jatan irabaztia.

- Denei bezalaxe, noski.

- Daneri moduan. Enpresarixuari gustau eitten jako. Horretxegaittik ez esten nahi pagatzerik. Orduan pasau zan, bueno, akabo, nik ez nebala parte hartzen kanpeonatuan eta akabo. Baiña etorri ziran, 1944a, 1945a, 1946xa eta horrek etorri ziran eta danak... Nik jokutzen neban Ferminekin. Entzutzen badago... Partido asko jokatu neban Ferminekin, eta jokutzen gentsegun bi oneneri edo hiruri edo bixon artian. Eta, klaro, ba, Fermin... esaten estan sarri: "Hik demasa egitten destak. Pelota onak kendu eta txarrak laga neri!". Eta: "Ez. Ba hurrenguan joik heuk pelota ona eta nik joko juat txarra". Baiña, en fin, holaxen. Baiña orduan punta-punta egon bihar zan, e! Partiduak jokatzeko, astian partido bi edo jokatzeko, punta-punta egon bihar zan. Eta bueno. Gero kanpeonatuero deitzen gagoz, ezta? Gero, ya 1948xan etorri zan, bueno...

- Bai ze 1944ean bakarria jokatu zenuen, Feliperen kontrakoa. Bestean bai semifinaletara ailegatu eta `Atano VII.a´rekin galdu egin zenuen eta 1946an ez zenuen jokatu.

- Ez. Ez neban jokatu. Ez.

- Zergatik, Migel?

- Ez eben nahi pagatzerik.

- Hori da.

- Gero, 1948xan diruari begittu barik parte hartu neban kanpeonatuan, diruari begittu barik. Orduan ez naiz akordatzen zenbat pagauko esten, baiña ez eben asko pagauko, gitxi pagauko eben. Eta parte hartu neban eta jokatu nittuan hiru partidu, mano y mano...

- Partez parte joango gara, Migel. Lehen, `Txikito´ Iraetaren kontra 22 eta 6 Grosen. Erraz irabazi zenuen hau, ezta?

- Bai, errez irabazi netsan, bai.

- Zer zen? Kontrario txikia izango zen orduan `Txikito´.

- Ez, bueno, nere arratsaldia eukiko neban. Arratsalde ona eukiko neban. Eta bueno.

- Eta Eibarren, han, etxean, Akarregiren kontra galtzen joan zinen 15 eta 5 eta irabazi egin zenuen 22 eta 20.

- Bai. Hori izan zan partidu gogorrena jokatu doguna. Baiña gogorra, e! Partidu gogorrena jokatu doguna. Ni orduan gaixorik egon nintzan astebete lehenago: zortzi bat egun edo hamar bat egun gaixorik egon nintzan eta dudan nenguan jokatu partidua, ez jokatu partidua. Baiña esan eben jokatu edo bestela kendu egin bihar ebela. "Bueno, ba, jokatzera noia, ba, partidua". Jokatu netsan, jokatu genduan, baiña partidurik eta mano y mano ikusi danik eta onena, polittena. Partidurik onena izan zan.

- Eta gero finala `Atano III.a´ren kontra. Lehenago programan hasi gara zorionak emanaz `Atano III.a´ri. Alde handia zeneukaten urteetan. Marinok orduan jada 44 zeuzkan, zuk hamabost gutxiago -29-. Urteetan ere, jokoan ere bai, noski, baina urteetan alde handia zeneukaten, Migel. Errez irabazi 22 eta 6 berriro...

- Bai, errez irabazi netsan. Baiña ni orduan... `Atano´ri urtiak eta... hori nago "de acuerdo" danakin. Baiña egon nintzan sei hillebetian egon nintzan zain hori finala jokatzeko. Eta `Atano´tarrak beti izan dira pelota asuntuan listuak. Eta elejidu eben hil bat humedaderik-eta gehixen egoten dana frontoian, pixkat berua eta jentiakiñ eta humedade asko egoten dana frontoian. Nobienbria zan. Eta nobienbrian frontoian sarri egoten da humedadia. Eta, klaro, sake librian zelan zan partidua, ba, pentsaurik humedadia badago frontoian, ba, sakian tanto asko egingo estala. Baiña neri ez estan ardura. Nik segurantzia nekan nere gorputzak, bai? Eta, bueno, "salga lo que salga", hamen jokatu dogu, finala jokatzera. Horixe izan zan. Eta urten eban 22-6.

- Hori da.

- Hori da, 22-6, kasualidadia, ezta? Baiña, en fin, horixe izan zan.

- Migel, eta sei urte lehenago ere jokatu zenuen `Atano III.a´ren kontra. 1942an eta orduan Eibarren jokatu zenuen. 22 eta 16 irabazi zenuen. Zer zen zuretzat orduan eta zu bezalako pelotarietzat `Atano III.a´ren kontra jokatzera?

- `Atano III.a´ri artian iñork ez etsan jokatu. Ez eguan jokatu. Eta hori `Atano III.a´ri anzian zanian jokatzera, ba, jente guztiak esaten eban: "Baiña hori partiduori jokatzera, Migel, zelan hoia? Horrek partiduorrek ez jakak kolorekik", esaten esten. Eta nik ensaiatzan neban biren kontra eta mano y mano eta danera ensaiatzan neban ta... Bueno, enpresiak pagau estan bastante ondo eta "bueno, jokatu egingo dogu. Jokatu egingo detsat". Eta efektibamente. Fan giñan eta diruak doblian urten eban nere kontra. Baiña neuk, klaro... Harek pentsau eban sakia... `Atano´k eukan sakia eta hurrengo pelotazua hartzen baneban entregauta, barrero zazpi kuadrora jotzen eban. Baiña harek pelotak! Harek ziran pelotak, gustoko pelotak! Hori sarri esan dot: nik jokatu dittut partidu guztiak `Atano´kin berak ekarritako pelotekin jokatu dittut. Eta pelota onak ziran, bai berandako eta bai neretzako. Gustokuak. Eta horixe bihar da pelotan. Sentidu egin bihar dozu pelotia. Ez badozu sentitzen pelotia alperrik da.

- Gainera, Migel, esan behar da orduan ia esku hutsik jokatzan zenuela.

Esparadrapo txiki batekin.

- Klaro. Bai. Horixe bazeukazun, hamen daukazun moduan ebagixa, hamen eta hamen ebagixa. Hori tapau egin bihar dozu pixkat. Baiña gaur ipintzen daben moduan trapua eskuetan, ezin leike pelotarixak gozau pelotarik. Hori sarri esan dot: ezin leike gozau. Gaiñera beste gauza bat hor pasauko da, seguramente. Eskua tapauta, lotuta esparatrapuekin, bai, eta izardixan gorputza eta eskua hotzak. Eta hori zegaittik da? Odolak ez dabelako korritzen. Eskua libre egon bihar dau. Eta pelotia sentidu egin bihar da eskuan, neretzako e! Eta pelotia eskuan sentitzen badozu, bota eitten dozu kortadia edo zabalera edo atzera, badakazu formia pelotia joteko. Baiña gaur, klaro, gaur... ni ez noia ezer zertzera, baiña gaur pelotan egittera igual detsa atzelarixari pelotia hiru kuadrutan hartu edo bost kuadrutan hartu. Atzera, atzera eta atzera. Klaro, hori konprenditzekua da: holan, eskua tapauta, harek ez dau sentidu be egitten pelotia. Atzera. Azpittik igual josten dau eta atzera pelotia. Akabo. Klaro, gaur ez da egoten kortada bat, ez da egoten. Zabalera ez da josten. Lehen pelotia zulotik etaratzen zanian, ezkerrakiñ eta josten zan zabalera eta erdixan dagon jueza hanka egin ezinda ibiltzen zan. Eta kortadia, igual, zabalien hartzen zenduanian kortadia, hiru quadro inguruan josten zenduan kortadia txapa gaiñera eta boterik be ez igual. Eta aurrelarixa ibiltzen zan aurrera, ba, atzelarixa edo hortxe maneja ezinda. Baiña gaur dakazuz partiduak kortada bat jo ez dabenak, zabalera ez dabena josten. Ni ez noia esatera gaurko pelotarixak txarrak diranik.

- Oso diferenteak direla behintzat bai.

- Oso diferente jokatzen dala...

- Migel, 1944ean esan dugu Feliperen kontra jokatu zenuela partidu bakarra, baina hor benetan atentzioa eman dit: `Mondragonés´en kontra jokatu zenuen eta `Mondragonés´ek orduan kanpoan utzi zituen `Txara´, Kortabitarte, Lazkano eta Ubilla. Eta zuek bion artean jokatu zenuten hemen, Grosen, Donostian, eta irabazi zenion 22 eta 0. Nolakoa zen `Zurdo´ hori?

- Bueno, hori da kasualidadia. Hori da kasualidade bat: ba nik ondo jokatu eta bera nerbioso edo txarto egongo zan. Eta hori... Esatiak be -garbi esaten detsut-, esatiak be pena emoten desta. Gero jokatu genduan rebantxia Bergaran eta partidu ona egin genduan; neuk irabazi netsan Bergaran be, e!

- 22 eta 16.

- ... eta 16 irabazi netsan. Baiña, en fin, `Zurdua´, mutil gogorra zan. Hareri pelotan irabazteko jokatu egin bihar zan.

6. Migel Gallastegi eta Jose Luis Akarregi

- **Erref:** AB-093/008
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:24:56. **Bukatu:** 00:26:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Migel Gallastegi eta Jose Luis Akarregiren arteko finalak.</p>

Transkripzioa

- Beste bi final komentatu behar ditugu. Bata Akarregiren kontra jokatu zenuena Eibarren. Eta hau irabazi 22 eta 15. 1950ean. Jada pasatu dira

urte batzuk, noski, berrogeita hamar. Zer akordatzen zara final honetaz, Migel?

- Hori partidu ona izan zan hori be. Hori partidu ona. Akarregikin jokatu dittuten...

- Hura zer izan zen? Sake librean?

- Ez, hirutik sakatzen. Hirutik sakatzen.

- Sake libretik besteetara bentaja handia zegoen?

- Bai. Sake libria... Klaro, nik bentajia neukan sake librian. Sakia errez restatzen neban ezkerakin. Eta, klaro, `Atano III.a´ hori sake librian be, bai: jartzen zan boleo, baiña pelotia goittik pasatzen jakon eta ezin zertu. Eta, klaro, nik mano y mano jokatzeko bentaja haundixagua euki dot, bestiak baiño pixkat gehixuago errestatzen neban sakia. Akarregi be aurrelarixa zan eta sakia errestatzen, ba, justu ibiltzen zan.

- Beraz, ondo akordatzen zara final hori hirutik atereaz irabazi zenuela. Eta zure azken finala, Bergaran jokaturikoa ere akordatuko zara, Akarregiri irabazitakoa 22 eta 14ko emaitzaz. Hori ere akordatzen zara, ezta, Migel?

- Bai, bai, bai. Partidu hori pixkat erreztxuago irabazi netsan. Ez zan Akarregi orduan partiduan halako ondo egon. Eta hortxe segitzen genduan, alkarren kontra. Akarregi eta ni ribal haundixak izaten giñan, baiña kanpuan lagun haundixak giñan.

7. Jokatu gabe utzi zuen buruz buruko finala

- **Erref:** AB-093/009
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:26:18. **Bukatu:** 00:30:00
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Final eztabaidatua. Lehenbizi soldatarengatik eztabaidak. Adostasuna lortu zutenean, beste arazo bat: jendeak lau jaialditarako bonua erosi behar zuen pilota finala ikusteko eta Gallastegi ez zegoen erabaki horrekin konforme. Arazoak ez ziren konpondu eta jokatu gabe geratu zen. Gobernadoreak deitu zion. Isuna jarri zioten eta sasoi batean partidak jokatu ezinda geratu zen, baita Frantzian ere. Ez zen hartutako erabakiaz (finala ez jokatzear) damutu. </p>

Transkripzioa

- Eta ailegatzen gara, seguruenik, zeure bizitzako -kirol bizitzako, batez ere- momenturik polemikoenera. Grosen jokatu behar zen finala Barberitoren kontra, 1943ko abuztuaren 23an eta final hori ez zen jokatu. Eta nik neure datuetan daukat ez zenuela jokatu zure enpresarekin diru akordio batera iritsi ez zinelako. Zer gertatu zen, Migel, final hori ez jokatzeko?

- Bueno. Pasau zan... Nik enpresarixuari diru gehixago eskatzen netsan. Eta enpresarixua...

- Jakiterik ba al dago garai hartan finala jokatzearatik zenbat kobratzen zen?

- Bai. Orduan, aurreko urtian kobrau nittuan "36.000 pesetas", 36.000 pezeta. Eta hurrengo finalian 38.000 pezeta nahi zestezen pagatzia. Eta nik gehixago nahi neban. Eta hor eukin genduan lutxa bat. Baiña atzenian autoridadiak eta danak hartu eben parte eta deittu esten Donostiara federaziñora. Eta bueno, fan giñan federaziñora eta, bueno, ba, azeptau

bai baiña kondiziño bat ipiñi neban: zenbat kobrau bihar dan entradia. Eta esan esten: "Igez, fan dan urteko moduan. Entradia fan dan urteko moduan". Eta, bueno, zelan 2.000 pezeta igo esten neri, ba, ixildu egin bihar izan nintzan. Eurak entradia aurreko urtekuaren moduan eta ni 2.000 pezeta gehixagokin geldittu nintzan. Baiña pasau zan handik egun bat edo egun bira, periodikua hartu dot eta gure partidua ikusi bihar ebenak etara eben lau abono.

- Hori da. Eta uzten badidazu, Migel, gure entzuleei gogoratuko diet zer abonotako partidua ziren, guztiak ere abuztuan eta partidu nagusienetan ziren Garitaonaindia eta Lazkano Felipe eta Etxabe VI.aren kontra; larunbatean Soroa II.ak Mendietaren kontra eta gero Arrien Etxabe "Txikito Iraeta" Lazkanoren kontra; final egunean, lehenik finala, Gallastegi-Barberito, eta gero Bolinaga-Gallastegi II.a Arriaran III.-eta II.aren kontra eta gero, egun berean, arratsaldean, Ogeta-Irureta Akarregi-Kortabitarteren kontra; Txikuri-Leiaristi Ariño I.-Etxabe VI.aren kontra. Beraz, enpresak bazekien zer egin nahi zuen dirua ateratzeko. Jendea behartu, finala ikusteko aitzakiarekin, lau festibaletarako entradak hartzera, ezta?

- Hori da. Hori holaxen da. Hori holaxen da.

- Eta ez zineten konpondu.

- Ez. Neuk suspendidu egin neban. Pentsau eban enpresiak nik ez nebala eukiko balorerik partidua suspenditzeko. Eta deittu esten... Gobernadoriak deittu estan.

- Orduan ia "escándalo público" izango zen, ezta?

- Bai, bai. Gobernadoriak egin nintzan eta gobernadoriak deittu etsan pertsona bateri deittu etsan. "Hau Migel Gallastegi zelakua dok?". "Mutill ona da. Mutill ona da. Benetako mutilla eta mutill ona". Harek informe onak emon etsazen, Garikano Loidik. Eta orduantxe akabau zan dana. Baiña gero zer ein esten? Bat ein eben danak eta ni kastigau ninduen hiru hillebeterako. Eta orduan neukazen... Orduan Franzian jokutzen neban eta Franzian eginda neukazen partido batzuk eta Franziaquak be kendu egin estezen. Eta hamenguak be danak kendu egin estezen eta, bueno, etxian: mendira fan eta...

- Inoiz damutu al zinen, Migel, hartutako erabakiaz?

- Ez.

- Penatu al zinen?

- Ez, ez, ez, ez! Ez, ez, ez!

- Ez zinen iñoiz damutu?

- Ez, ez, ez! Ni... Zelan dana aprobetxatzia nahi eben eurak, ba, horixe ez jatan gustatzen.

- Hartutako erabakiarekin lagunik galdu al zenuen?

- Lagunak galdu?

- Lagunak. Esan nahi dizut... Enpresakoekin haserretu zinen. Jende asko haserretu zen zurekin hartutako erabakiarekin?

- Batzuek esan esten ez nebala ein ondo. Eta beste batzuek felizitau ein ninduen. O sea ke danerakuak egon ziran.

8. Pilota-enpresarekin eztabaidak; jokatutako partida bereziak

- **Erref:** AB-093/011
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:32:06. **Bukatu:** 00:33:54
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Enpresarekin beti egoten ziren tira-birak. Pilotari on asko zeuden garai hartan. Jokatutako partida bereziak.</p>

Transkripzioa

-Gero, ba, enpresiak... karo, beti eukitzen genduan txokia. Klaro. Nik orduan -ez da neuk esatiarren, baiña demostratzekuak dagoz nahi badira ikusi resultauak-, orduan jokatzeko neban, en fin, segundako batekin bi onenen kontra edo... partiduetan. Neu eruatzen niñuen partidu guztietara, jai guztietara. Eta orduan -hauxe da egixa- pelotarixak onak mordua egozen: bata ona eta beste bat hobia. Eta orduan astian partidu bi jokatzeko egon bihar ziñan punta-punta. Entenditzen dozu? Klaro, daneri gustatzen jakuen pelotaririk onena Logroñora edo Vitorixara edo Harora edo danera fateko.

- Gainera hemen daukat zuk jokatzeko partidu asko. Zu bakarrik bi lagunena kontra jokatzekoak izan ziren. Eta badauzkat Urzelai eta Urangaren kontra irabazitakoa, Arranbillete eta Agerreren kontra irabazitakoa, Zabala eta Artazoren kontra, Etxabe IV.a eta Arretxeren kontra, Ladutxe eta Arranbilleteren kontra. Zaila izango zen halako pelotari handien kontra batek bakarrik jokatzeko, ezta? Ezkerka bakarrik jokatzeko ere badauzkazu?

- Bai. Ezkerka jokatu netsan Zurduari. Haixe izan zan partidurik eta onenetaikua. Jente askok entzutzen badau, bateron bat, zaharren bat, nere edadekoren bat edo afiziñua izan zebana frontoirako eta hori ikusi baeban hori partidurik, akordauko da partidurik eta onenetaikua Eibarren ixa ikusi dana, ezkerka jokatu genduan bixok. Horixe zan. Orduan periodikuak eta danak ondo egon ziran. `Mondragones´a... `Mondragones´aren aitta etorri zan dirua jokatzeko nere kontra. "Migelek ezkerka honi ezin leikixo irabazi". Baiña kontura jausi zan segiduan eta kanbixau ein eban dirua nere fabore jokatzeko.

9. Pilotan irabazitako diruarekin autoa; gida-baimena gero

- **Erref:** AB-093/012
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:33:54. **Bukatu:** 00:35:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Pilotan irabazitako diruarekin autoa erosi zuen, baina gidatzeko baimenik ez zuen artean.</p>

Transkripzioa

- Oker ez baldin banago, orduan, zure lehenengo partidu bategatik hamabost pezeta kobratu zenituen, debutekoarengatik. Baina pixkanaka-pixkanaka diruekin aurrera joan zinen eta leitu dut ere Austin bat erosi zenuela, hori izan zela zure lehenengo kotxea. Karnetik gabe erosi zenuen, ezta?

- Karnetik ez neukan. Lagun bat neukan karneta eukana, Jesus Ugalde, eta bixok fan giñan Bilbora eta pagau genduan kotxia eta berak ekarri niñuan Durangoraiño. Eta Durangon emon estan kotxia. Pixkat zeozer banekixan, ezta? Eta, klaro, hartu neban hantxe Durangon kotxia eta hurrengo domekan Vitorixan jokutzen neban. Eta nere kotxiakin juan nintzan Vitorixara. Neu txofer, e!
- Baina ez omen zinen oso txofer ona.
- Bueno, danerakuak...
- Hasieran. Igual horrexegatik izango da, horrexegatik ez zenuen karnetik izango.
- Ez, ez. Han lagun bat neukan Trafikokua. Eta harek esan estan: "Neuk etarako deuat segiduan karneta". Eta handik zortzi-hamar egunera edo bera etorri zan nerekin kotxian eta pixkat eballi ninduan zerian eta da emon estan karneta eta...
- Examinik egin zenuen orduan?
- Berak ein eban papel guztia. Emon esten karneta eta aurrera.

10. Ehizan, zozo eta birigarrotan

- **Erref:** AB-093/013
- **Iraupena:** 0:00:20. **Hasi:** 00:35:11. **Bukatu:** 00:35:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

<p>Ehiza. Birigarro eta zozoen ondorean joatea oso gustoko.</p>

Transkripzioa

- Txofertzan ez dakit baina badakit ehizan ona zinela. Eta afizio ikaragarria zenuela ehizarako.
- Bai. Ehizan zozotan eta birigarrotan gustatzen jata neri. Mendixan usutan eta geldi egotia ez jatan gustatzen. Gustatzen jatan ibiltzia mendixan. Birigarruen ondorian eta zozuen ondorian gustora ibiltzen nintzan.

11. Pilota Frantzian; Bartzelonako eta Madrilgo partidak

- **Erref:** AB-093/014
- **Iraupena:** 0:06:20. **Hasi:** 00:35:31. **Bukatu:** 00:41:51
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Pilota Frantzian. Plazarik onena: Frantzia. Ondo ordaintzen zuten, lan-baldintzak onak ziren... Trinketea ere probatu zuen, baina "ridikuloa" egin zutela dio. Bartzelonan eta Madrilen ere jokatu zituen partidak. Pilotalekuetako baldintzak. </p>

Transkripzioa

- Migel, lehen aipatu dugu... Ladutxe eta Arranbillete aipatu ditugu eta Iparraldean ere partidu asko jokatu zenituen, ezta?

- Bai.
- Eta han, hemen aldean, askoz ere gehiago irabazten omen zen dirua.
- Neretzako nik euki dotenik plazarik onena Frantzia izan da. Partidu gitxi jokatu eta bastante ondo dirua etara. Eta, gaiñera, herri guztietan garbittasuna, dutxia edo beti preparauta danak. Eta gero, partidua akabatzen genduanian be, afarixa edarra, txanpan frantsesak. Hori be emoten eskuen. Baiña ni... Oin, plaza batzuetan ño! tratu txarra hartzen genduan pelotan jokatzeko, e! Han asko ibili bihar da: batian batera eta bestian bestera. Honek fransesok amor propixo haundixa [euker] honek, Agerrek eta Arranbilletek eta Ladutxek. Honek ziran gogorak, mutil gogorak eta ondo preparauta, e! Mutillak ondo preparauta. Horrek hona etortzen ziranian be nik ekartzen nittuan noixian behin, Españiara partiduak hona jokatzera. Eta hamen be papel ona egitten eben. Papel ona eta estu hartzen ginduezen geu be danok.
- Zer moduzkoa da plaza librean jokatzeko?
- Ikasi egin bihar da. Plaza librian jokatzeko ikasi egin bihar da. Asko ikasi bihar da eta ni ensaiatzera faten nintzan astelehenian. Partidurik euki barik be San Juan de Luz-era eta faten nintzan ensaiatzera. Ikusten neban han dirua irabazteko...
- Zer kobratzen zen pezetatan ala frankotan?
- Batzuetan frankotan. Beste batzuetan pezetatan. Baiña en general nik pezetatan kobratzen neban.
- Eta badauzkat hemen ikaragarri kobratutako diruak ere bai. Sasoi hartarako, Migel, bat behintzat berrogeitik...
- Bai. Badago bat... Nik record, gehixen kobrau dotena partidu bat, gaiñera, fanda zerera, tanto porzientura fanda, a 33% fanda. Eta kobrau nittuan 57.500 pezeta.
- Orduan hori deklaratu egiten al zen? Orduan ez zen deklaraziorik egiten?
- Orduan deklarauta. Billetiak. Hamengo dirua.
- Ez, esan nahi dizut Haziendara eta... Dena poltsikorako?
- Orduan guretzako ez zeguan Haziendarik!
- Trinketea ere probatu zenuen, Migel.
- Bai. Baten fan giñan, jokatu gendun eta ridikulu egin genduan. Gizajua hil zan... Arrienek eta bixok jokatu gentsagun Arranbilleteri eta egin genduan ridikulo bat, bueno, gehixago ez arrimatzeko modokua.
- Baina hor badakit azkoitiarrak, Atanotarrak, ondo moldatzen zirela trinketean.
- Hor Atano III.a eta Atano IV.a izan bihar ziran. Hor Salegi... Horrek izan bihar ziran fenomeno. Baiña horrek gazte-gaztetatik ekin etsen. Trinketian jokatzeko, neretzako, gaztetatik ekin bihar jako. Behiñ urte batzuk pasauta eta hamen akostunbrauta, ikastia gatxa. Bateron batek ikasiko dau. Ogetak pentsatzen jata papel ona egin ebala. Partidu bat edo partidu bi edo jokatu zittuan Ogetak eta papel ona egin ebala pentsatzen jata.
- Badauzkat beste datu batzuk ere. Bartzelonan ere ibili zinen, Recoletosen, Madrilen, ere bai. Eta oso gustuko partiduak izan zenituen.
- Nik hor, garbi esateko, diru asko etaritzen neban. Hamen oingo enpresarixuen aldia asko. Biren kontra jokatzeko neban eta hamendik eruaten nittuan neuk...
- Eta badaukazu 22-0 irabazitakoa Ladutxe eta Arranbilleteren kontra...
- Ladutxe y Arranbillete. Fronton Madrid.
- 22 eta 0 irabazi zenuen?
- Bai. Bero bat egitten eban! Demasa.
- Jende asko joaten al zen orduan Madrilen ere frontoira?
- Kalian jentia geldittu zan. Eta Recoletosen-eta bueno! Ibiltzen zan... Jentia faten zan goixetik.
- Zer zen Madrilgo jendea ala hemendik joandakoak, han bizi zirenak?

- Orduan hamengo jentia Madrident asko bizi zan. Eta hamengo jentia be asko juaten zan. Baiña beste bat -pentsatzen jata ez dakazula hor apuntauta- beste partidu bat jokatu neban: "El día de la pelota" egin zan Madrident. Eta jokatu genduan Onaindia eta Kortabitarte, Atano III. eta ni. Eta jokatu genduan partidu bat! Egitten eban bero bat! Goixetik partidua, Recoletosen. Baiña jentia...! Jentia kalia, e! Eta orduan esaten eben: "Bueno, ez dakak kolorerik! Onaindia eta Kortabitarte Atano III.akin? Atano III.a bi-bixan ya pixkat gastauta dago". Bueno. Ba guk irabazi gentsegun: 22-18 edo 22-19. Baiña partidu gogorra jokatuta.

- Aizu, Migel, zuk nolatan daukazu holako buru freskoa, orain dela berrogei urteko kontuez hain ondo akordatzeko?

- Horrek partiduok, dudia badakazu, nik apuntauta...

- Ez, ez, ez, horixe hala da, honbre! Ni askotan harritzen naiz, urteak pasatu arren, gauza horiek ez zaizkizulako ahazten, Migel. Ez, zuri bakarrik, Migel, jende bat badela memoria onekoa.

- Gauza batzuetan be ekibokauko naiz ni be, ezta? Baiña horrek gauzok... Gauza batzuk neri buruan sartzen bajataz ondo, hor egongo dira.

- Eta ur hotza ez omen zitzaizun batere gustatzen dutxatzeko.

- Nik frontoian... Ez noia esatera. Nahi badozu esan egingo detsut, baiña frontoian dutxa hotza eguan lekuan, baten baiño gehixagotan suspendidu dot partidua, dutxa berorik ez daualako. Eta atzenian horrek frontoiorrek dutxa berua ipiñi egin bihar izaten estan partidua jokatzerateko.

- Baina ez zen zuretzat bakarrik izango, denentzako izango zen dutxa beroa, ezta?

- Ez.

- Zuretzat bakarrik?

- Ni aparte eruaten ninduen.

- Dutxa berora?

- Dutxa berora. Aparte eruan, piso batera.

- Eta zer esaten zuten beste pelotariak?

- Pixkat izaten zan "baiña zelan dok hau, hi horra zerera eta guk hamen dutxa hotzakin hartu bihar". Eta: "Ahal dabenak ahal dabena", kontestatzen neban. Eta holaxen.

- Garai hartan zer zen inportanteago: pelotari bat ala zineko aktore bat jendearentzat?

- Nik hori ezin neike...

- Badakit ordungo garai hartako neska askoren begiak zuri begira gehiago egoten zirela zineko artistei eta baino.

- Baaa!

- Ondo kotizatuak zinetela.

- Bueno, pixkat egitten genduan. Saludau asko eta...

- Fans asko zeneukatela.

- Guk saludau asko: "Hola!" eta bestia. Baiña ez genkagun tranparik guk. Gu pixkat bastante formalak izan giñan.

- Baina idoloak zinetela.

- Bai, klaro, neri be neska gaztiak gustatzen jatazen eta neska gaztieri be neu euredako eta danerakuak. Danerakuak.

12. Frontoirik onena Eibarko Astelena

- **Erref:** AB-093/015
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:41:51. **Bukatu:** 00:43:13
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Frontoirik onena, Astelena. Goialdean kristala zuen. Frontisa eta ezkerreko horma oso onak.

Transkripzioa

- Gustukoen izan duzun frontoia, Migel? Eibarkoa?
- Eibarkua. Neretzat Eibarkua. Eta hau Donostiako frontoia, Gros-a, ona zan. Frontoi ona zan ha jokatzeko, onenetaikua.
- Zer zeukan orduango Astelenak gaurkoak ez daukana?
- Zan orduan... Dana goixan eta dana zan kristala, dana kristala. Dana kristala zan. Eta behian pixkat koskak baegozen, baiña frontisa ona. Eta ezkerreko pareta be onenetaikua. Pelotan jokatzeko, bai orduan eta bai gaur be frontoirik onena Eibarko Fronton Astelena da. Gaur nik ez dot jokatu, baiña ikusi egin dot pelotan eta zelan pelotia faten dan eta dana.
- Baina asko gastatzen da pelotan.
- Jokatu egin bihar da. Han jokutzen dabenak... Jokatu egin bihar da, Eibarren jokatu. Eta, hortik aparte, oindiokan be, fronton Astelenan dagan jenterik eta gehixen entenditzen dabena asko dago frontoian. Eta ez dot esaten hori ni Eibarkua naizenetik. Nik Eibarko jentiarri asko gura detsat. Eukiko dittut kontrarixuak, naturala dan moduan. Baiña neretzako gaur be Fronton Astelena Eibarkua da onena. Eta han triunfatzen dabenak daka plazia leku danian. Lehen behintzat. Lehen holan zan.

13. Omenaldiak pilota utzi ondoren

- **Erref:** AB-093/016
- **Iraupena:** 0:04:49. **Hasi:** 00:43:13. **Bukatu:** 00:48:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Azken partida. Ondoren omenaldiko partidak hasi ziren. Eibarko Udalak eta `Kerizpe´ Elkarateak egindako omenaldiak izan dira bere ustean onenak.

Transkripzioa

- Migel, bukatzen joan behar dugu. Eta ya ailegatzen gara zure azkenengo urteetara. Eta gabon batzuk edo horrelakoren bat dira 1960an, orain dela 34 urte eta Bergaran jarritako partidua da Garcia Ariño eta zu Barberito eta Soroaren kontra. Elurra edo eguraldi txarra, ez dakit, eta Barberitok ez joatea erabaki du edo ezin joan; Soroa ere ez. Eta hantxe jokutzen duzue partidua hiru lagunek, Zurdo, Larrañaga eta zuk Ariño anaien kontra. Partidua galdu, ridikulua egin, etxera eta "gehiago ez noa".
- Akabo. "Gehixago ez noia".
- Zer pasatu zen han?
- Neretzako orduan izan zan desengaiño bat. Nik hori partidua ez neban nahi.
- Horrela izan zen, ezta? Elurra...
- Edurra bai. Bueno, kuartuan periodikuari sua emoten eskua berotzeko eta, en fin, zeozer ipintzeko eta. Eta nik ez neban nahi jokatzetik. Baiña

zelan han enpresarixuak "jokatu egin bihar da partidua, jokatu egin bihar da", ba, bueno, jokatu genduan partidua. Nik garbi esateko, eta hori ez noia esatera zerian, ni berotu be ez nintzan egin partidu guztian. Eta pentsau neban. Etxian be ekinda eguazen "Migel, laga egin biharko zenduke". Eta lagun batzuek be, lagun on batzuek: "Migel erretirau egin biharko hintzake". Eta holan ekinda eguan etxeuak be zerian. Eta esan neban: "Neri hau... Migel, sobratzen ekinda hao". Asi ke, pentsau neban ondo, ondo pentsau neban, egun bixan ondo pentsau neban. Eta esan neban: "Bueno, ez noia gehixago jokatzera". Eta deittu esten, partidua ipiñitta deittu esten. Kontestau netsen: "Ez, ez noia gehixago jokatzera". Bidartek deittu estan eta "ez najoiak gehixago. Ya ez najoiak gehixago. Ya suspenditzen juat. Profesional ya ez najoiak partidurik gehixago jokatzera". Eta gero beste lagun bi edo etorri jatazen eta Vitorixatik be deittu estan horrek Efiisio Altik, baiña esan netsan: "Ez, ez. Hartu juat bai akordua eta ez najoiak gehixago jokatzera". Eta hortxe izan zan nere atzenengo partidua.

- Inoiz damutu al zinen edo gero inbidiarik sentitu zenuen?

- Bai. Inbidixia asko. Bai, bai, bai. Egixa horixe da.

- Gogorra izan behar da, Migel: goi-goian egon, hiru titulu lortu eta esatea "ni ez noa gehiago jokatzera".

- Bai. Kostau egitten da. Baiña gero gauza politta euki neban. Gero ekin netsan bati, bestiari... Orduan mordua egongo ziran pelotatik erretirauta, batzuek eta. Eta ekin gentsagun partiduak omenajekuak jokatzera: o sea que, benefiziua, benefizioko partiduak jokatzera. Partidu mordua jokatzera genduan. Eta gustora jokatzera genduan, ondo disfrutatzen genduan eta gero afarixa egitten genduan. Eta alkarrekiñ eziñ hobeto jokatzera genduan. Eta atzenengo partidua, lagata pelotiari, jokatu genduan Jesus Abreo, Arano II.a eta ez dakitt hirugarrena zein zan.

- Hoi enmenajekoa?

- Omenajia Donostian. Eta jokatu netsen Txikito Iraetari eta Artetxeri. Nik bakarrik. Nik neukazen 49 urte. Eta eruan estezen bigun-bigun-bigunak eta ezin pelotia jo. Ezin kendu eureri pelotia. Eta galdu egin neban. Eta tratu txarra hartu neban! Esfuerzo haundixa egin neban eta tratu txarra hartu neban. Baiña horixe izan zan atzenengo partidua.

- Badakit, Migel, erretiratzea beti tristea baldin bada, ba oraindik tristeagoa da urte asko enpresa bati eskaini eta omenajerik batek jasotzen ez duenean. Horrekin pixka bat oraindik ere sentituta zaude.

- Bueno, hori, egixa esateko, bai. Hori danak sentitzen dabe. Eta nik be bai, ezta? Bueno, danak... nik ez dakitt daneri egin detsen omenajia, ez detsen egin daneri. Batzuek ikusi dittut nik hor omenajia eskatzen periodikotik eta periodikotik. Eta orduan izaten zan erretiratzen zan pelotarixak eskatzen eban omenajia eta omenajia eta kostau egitten jakon enpresarixuari omenajia egittia. Orduan enpresarixuak emoten etsan: "Bueno, emongo deuat tanto bat eta negoziua geuretzeko dana", izaten zan orduan. Eta neuk be jokatzera neban beste batzuekiko, erretiratzen ziran pelotarixendako jokatura nago. Duan jokatzera neban. Eta zuk esan destazuna, omenajerik ez estela egin: neri omenajia egin estan Aiantamientuak Eibarkuak. Ona omenajia, e! Hori telebisiñuan be ikusi leike.

- Esan nahi dizut enpresaren aldetik.

- Bai, bai, enpresatik aparte zelako omenajia egin estan Aiantamientuak Eibarkuak. Eta gero egin estan beste omenaje bat soziedade Kerizpek: beste omenaje bat, baiña onenetaikua. Oin enpresiak ez estala egin omenajia? Zer egingo detsagu ba? Nik sentidu dot asko, baiña ez hori disgusto haundixa hartzeko modukua e, e.

14. Pilotaririk onena Atano VII

- **Erref:** AB-093/018
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:50:00. **Bukatu:** 00:52:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Atano VII.a pilotaririk onena. J.L Akarregi.

Transkripzioa

- Aber, Migel, nik galdera batzuk egingo dizkizut eta ea bizkor-bizkor eta labur erantzuten didazun denbora gutxi daukagulako. Zuretzat kontrariorik zailena zein izan da?

- `Atano VII.a´. Neretzako sasoirik onenian nik `Atano VII.a´ hartu neban. Eta neu be sasoi onian. Eta neretzako estuen ekartzen nindua `Atano VII.a´ zan.

- Pelotaririk konpletoena, zein?

- Neretzako `Atano VII.a´. Bai, bai, bai. `Atano VII.a´ neretzako izan da eta horrekin ez dot esaten... iñori ez nago kentzen kategorixia. Beste batek esango dau beste bat izango dala hobia. Eta beste bat: Akarregik be estu hartzen ninduan. Sakau egitten eban asko eta pelotazuak asko eta. Gero eguzen orduan Mondragoetarrak: Arriaran anaiak eta Bolinaga eta hórrek ziran! Bueno! Horrek ziran! Amor propixua, konturik ez.

- Labur-labur joateko, prentsa aipatu behar dugu. Nik bi izen esan behar dizkizut eta labur-labur erantzun egidazu. `Aitona´ eta `Pacorro´ orduko periodistekin zer moduz konpontzen zinen? Zer moduzkoak ziren orduko periodistak?

- Orduan horrek neretzako pelotan bastante entenditzen eben. Eta nahi ebenian pelotari bat fastidixatzia be abilidadia euken fastidixatzeko. Baiña abilidadia bazeukazun, hárek kontra egiñ arren, zeuk demostratzen bazenduan frontoian, haren kontra ezin zeikian egiñ. Baiña pelotan asko entenditzen eben. Beste bat eguan hor pelotan bastante entenditzen ebana: don Juan Irigoien. Harek entenditzen eban asko. Harek esaten eban, partidua ikusten ebanian, pelotarixeri begitzen etsen estilua pelotia joteko, zelan josten eban besagaiña eta zelan josten eban kortadia. Eta horrek guztiok, o sea ke, beraren estilora egitten eben berba.

- Ondo konpontzen zinen haiekin, beraz, ezta?

- Bueno, batzuetan ondo ipintzen ginduezen eta beste batzuetan hárek be txarto ipintzen ginduen. Akordatzen jata partidu bat Bilbon: `Txikito Iraeta´ren kontra zan. Ez dakit ze partidu zan baiña. Eta `Txikito Iraeta´ri bi eta erdittik ipiñi etsen tantua. Eta egiñ estazen hiru tanto, sakian. Eta Irigoienek ipiñi eban: "Otro fracaso de Migel Gallastegi restando saques". Eta hiru tanto egin estazen bi eta erdittik! Eta harekin pelotekin... pelotia faten zan pixuakin, bueno, juaten zan ixa errebotera.

15. Gaztetako kontuak; udaletxeko eskolara eta baserrian laguntzen

- **Erref:** AB-853/001
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Gaztetako kontuak; udaletxeko eskolara eta baserrian laguntzen

16. Astelena gerra sasoiari; frontoian sukaldea eta Miguel bertan pilotan jokatzen

- **Erref:** AB-853/002
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Astelena gerra sasoiari; frontoian sukaldea eta Miguel bertan pilotan jokatzen

17. Asolaigartza eta inguruko beste baserriak

- **Erref:** AB-853/003
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Asolaigartza eta inguruko beste baserriak

18. Astelena gerra sasoiari; Gallasteguitarrak negozioa egiten: porruen truke soldaduen sobrak etxera

- **Erref:** AB-853/004
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Astelena gerra sasoiari; Gallasteguitarrak negozioa egiten: porruen truke soldaduen sobrak etxera

19. Gerra: Gallastegui, Amuategi Batalloiko kide

- **Erref:** AB-853/005
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Gerra: Gallastegui, Amuategi Batalloiko kide

20. Amaya; sorrera eta sozioak

- **Erref:** AB-853/006
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; sorrera eta sozioak

21. Amaya;garai onenak eta emanaldi entzutetsuenak edo ospetsuenak

- **Erref:** AB-853/007
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya;garai onenak eta emanaldi entzutetsuenak edo ospetsuenak

22. Gallastegui negozio gizon; Amayaz gain beste negozio batzuk

- **Erref:** AB-853/008
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria

Laburpena:

Gallastegui negozio gizon; Amayaz gain beste negozio batzuk

23. Eibartarrak; Gallasteguiaren ustez giro ona ugazaben eta beharginen artean

- **Erref:** AB-853/009
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Eibartarrak; Gallasteguiaren ustez giro ona ugazaben eta beharginen artean

24. Amaya; garai txarrak, emanaldien kalitateak eta publikoak behera

- **Erref:** AB-853/010
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; garai txarrak, emanaldien kalitateak eta publikoak behera

25. Amaya; 1960ko bertso ekitaldia

- **Erref:** AB-853/011
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; 1960ko bertso ekitaldia

26. Amaya; Gallasteguiaren ustez, Paco Martinez Soriaren ekitaldia onena

- **Erref:** AB-853/012
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; Gallasteguiaren ustez, Paco Martinez Soriaren ekitaldia onena

27. Amaya; kontratu guztiak Gallasteguiaren eskutik pasatzen ziren

- **Erref:** AB-853/013
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; kontratu guztiak Gallasteguiaren eskutik pasatzen ziren

28. Amaya; Eibartarrak gauza berriak ikusteko joaten ziren aretora

- **Erref:** AB-853/014

- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; Eibartarrak gauza berriak ikusteko joaten ziren aretora

29. Amaya; itxiera

- **Erref:** AB-853/015
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Amaya; itxiera

30. Eibarko kaleak gerra aurretik

- **Erref:** AB-853/016
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa

Laburpena:

Eibarko kaleak gerra aurretik

31. Eibar gerra aurretik; ogia etxez etxe banatzen zenean

- **Erref:** AB-853/017
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa

Laburpena:

Eibar gerra aurretik; ogia etxez etxe banatzen zenean

32. Eibar gerra aurretik; frontoiak; Kiputzanekoa, Astelena eta Frontoi Zaharra

- **Erref:** AB-853/018
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibar gerra aurretik; frontoiak; Kiputzanekoa, Astelena eta Frontoi Zaharra

33. Kiputzaneko frontoia; zine emanaldien ostean aulkiak erretiratu eta pilotan jokatu

- **Erref:** AB-853/019
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Kiputzaneko frontoia; zine emanaldien ostean aulkiak erretiratu eta pilotan jokatu

34. Miguel eta Gisasolaren arteko apustua; duro baten truke harriak jasotzen

- **Erref:** AB-853/020
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Uretako kirolak

Laburpena:

Miguel eta Gisasolaren arteko apustua; duro baten truke harriak jasotzen

35. Gallastegui, pilotari profesionalen artean lehena entrenatzen

- **Erref:** AB-853/021
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Gallastegui, pilotari profesionalen artean lehena entrenatzen

36. Beste pilotari eibartar batzuk; Carral, ...

- **Erref:** AB-853/022
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Beste pilotari eibartar batzuk; Carral, ...

37. Eibarko aizkolariak; Luxia

- **Erref:** AB-853/023
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Uretako kirolak

Laburpena:

Eibarko aizkolariak; Luxia

38. Club Deportiboko txapelketak; Trebiñorekin binaka jokatzen

- **Erref:** AB-853/024
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Club Deportiboko txapelketak; Trebiñorekin binaka jokatzen

39. Pilotak; Eugenio Atano II pelota egile onena

- **Erref:** AB-853/025
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotak; Eugenio Atano II pelota egile onena

40. Eibarko afizioa; entendidua eta exigentea

- **Erref:** AB-853/026
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibarko afizioa; entendidua eta exigentea

41. Astelena frontoia; 2,5-3 bitartean zegoen "koxka"z

- **Erref:** AB-853/027
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Astelena frontoia; 2,5-3 bitartean zegoen "koxka"z

42. Gerra garaia;Gallasteguik Gasteizen ospitalean zegoela ekiten dio berriz pilotari

- **Erref:** AB-853/028
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Gerra garaia;Gallasteguik Gasteizen ospitalean zegoela ekiten dio berriz pilotari

43. 1948ko txapelketa; Akarregi irabazi ostean Atano III irabazi eta Gallastegui txapeldun

- **Erref:** AB-853/029
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1948ko txapelketa; Akarregi irabazi ostean Atano III irabazi eta Gallastegui txapeldun

44. Eibarko giroa partida egunetan; jatetxeak beteta

- **Erref:** AB-853/030
- **Iraupena:** 1:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibarko giroa partida egunetan; jatetxeak beteta

45. Miguelentzat partidori onena; Haroko jaietan Txikito de Iraeta eta Kortabitarten aurka

- **Erref:** AB-854/001
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Miguelentzat partidori onena; Haroko jaietan Txikito de Iraeta eta Kortabitarten aurka

46. Gaur egungo pelota; ez da “mano a mano” eta ezin da jakin onena nor den

- **Erref:** AB-854/002
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Gaur egungo pelota; ez da “mano a mano” eta ezin da jakin onena nor den

47. Gaur egungo pelota; Miguelentzat eskuzko pelota amaitu egin da

- **Erref:** AB-854/003
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Gaur egungo pelota; Miguelentzat eskuzko pelota amaitu egin da

48. Gallasteguiaren haurtzaroa; Udaletxean eskolan Don Julián Atxarekin

- **Erref:** AB-854/004
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Gallasteguiaren haurtzaroa; Udaletxean eskolan Don Julián Atxarekin

49. Frontoiko enpresario izateko balio izan behar da; bere sasoian ofizio haundia zen

- **Erref:** AB-854/005
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Frontoiko enpresario izateko balio izan behar da; bere sasoian ofizio haundia zen

50. Gallasteguiaren garaiko kazetariak; egungoak baino gogorragoak ziren pelotariekin

- **Erref:** AB-854/006
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Gallasteguiaren garaiko kazetariak; egungoak baino gogorragoak ziren pelotariekin

51. 50 hamarkadako txapelketak, Bizkaia-Gipuzkoa ziren, probintzia bakoitzeko pilotari onenekin

- **Erref:** AB-854/007
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

50 hamarkadako txapelketak, Bizkaia-Gipuzkoa ziren, probintzia bakoitzeko pilotari onenekin

52. 1953an Miguelek ukatu egin zuen Barberitoren aurkako partida jokatzeari

- **Erref:** AB-854/008
- **Iraupena:** 0:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1953an Miguelek ukatu egin zuen Barberitoren aurkako partida jokatzeari

53. Astelena; Gallasteguiarentzat gaur egun ere frontoirik onena izaten jarraitzen du

- **Erref:** AB-854/009
- **Iraupena:** 1:00:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Astelena; Gallasteguiarentzat gaur egun ere frontoirik onena izaten jarraitzen du

54. Asoliartzako baserria eta ume kontuak

- **Erref:** EIB-068/001
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>Migel Gallastegi Ariznabarreta Ordorika, 1918ko otsailaren 25ean jaio zen Asoliartza baserrian.</p>

Transkripzioa

-Hasteko, izena eta bi apelliduak esango destazu?

-Migel Gallastegi Ariznabarreta. Ordorika, baiña bi esan destazu zuk.

-Hika eidazu zuk, e, lasai-lasai.

-Bai-bai.

-Noiz jaixo ziñan?

-Veinticinco de febrero mil novecientas dieciocho.

-Ointxe larogeta hamar einda.

-Jaixo nun jaixo ziñan?

-Basarrixan, Asoliartzan. Ta esnia amak emon, akordatzen jata gure aitta ta ama ta soluan biharrian, basarritik onduan, ta nik urtebete, urte bi, ta negarrez, negarrez, ta amak "etorri!, etorri, etorri hona!", ta jarri zerian, zelaixan zerian, ta altzuan hartu eta titixa eraten. Akordatzen naiz baiña ondo, e. Igual urte bi, urte bi'tterdi eukiko nittuan. Baiña eta gero beti esaten esten: amak titixa, emoten heuan titi sanua eta gero horregaittik indar asko ein jak. Eta bueno, holaxen zan orduan.

55. "Giputxaneko" frontoian lan egin eta entrenatu

- **Erref:** EIB-068/003
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:02:35. **Bukatu:** 00:04:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibarko "Giputxaneko" frontoira joaten zen pilotan jokatzera. Pilotalekua, zinea eta jatetxe berria egin ziren. Zinean lan egin eta trukean entrenatu egiten zuten berak eta bere lagunek.

Transkripzioa

-Kalera joaten nintzan Kiputzanera, Kiputzanian euan orduan frontoi bat, Isasixan beherao, eta han eitteeskuan frontoia..., ein eban frontoi barrixa eta restaurant barrixa ein zittuan, da gero, pelotiari bakarrik, ei'eban, orduan zinerik eta ez euan, leku gitxittan euan, da ipiñi eban, pisu bi eukazen frontoiak, behian da goixan eta hor euan pisua, da zerera frontisera pelikulia botatzera. Da ipiñi zittuan holakotxe sillak, ipiñi zittuan, da sillak ipintzen zian eta pelikulia akabatzen zanian -seitterdian, zazpiretan izeten zan pelikulia-, da gero ba sillak erretirau ein bihar [zenduzen] pelotan jokatzeko, eta guk beste lagun batekin, beste lagun bikin sillak erretiraten genduzen eta frontoia garbitzen genduan eta pelotan jokaten genduan; igual gabeko hamaikak artian edo. Akabau artian.

-Laga eitten zetsuen?

-Bai. Gero aittai nun ete dao, nun ete dao? Baiña gero etxeruzkuan bedarra preparautakua ganauendako eruan da. Baiña aittak eta amak eta galdarakaria talua ta esnia, fresko-freskua, ta jan talua ta esnia ta, aittak eta ezebe ez baeben esaten ohera (ohera) ixil-ixilik eta lo egin. Akabo. Holaxe zan.

-Baina bestela...

-Bestela bai. Iñoiz esaten oskuan: "-Nora joan haiz?", hara ta bestia ta. Pelotan jokatzera. Baiña ia ekin zanian nere izena, mutil gaztia ta, Deportibuak Eibarren gaztiak eruaten zittuen, eta ekin etsanian orduan fazilidade gehixao emoten estan aittak eta amak joateko.

56. Baserriak lursail zabalak zituen

- **Erref:** EIB-068/005
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:05:45. **Bukatu:** 00:06:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Eibarko Asoliartza baserriko lursailen inguruko ezaugarriak ematen ditu: 30 hektarea inguru, ereindakoak... Garia nola mozten zuten kontatzen du.

Transkripzioa

-Zuen basarrixak terreno asko zekan?

-Bai, eukiko zittuan gure basarrixak, zenbat hetarea eukiko zittuan; hogeta hamar bat hetarea. Bai basarri bastante ona zan.

-Orduan ze izaten zan, dana labrauta?

-Bai, bai. Dana soluan atxurrakin ta, garixa be eskuakin ebai bihar ta dana. Erregalua be bajakat nik gari ebaten eindakua, gari ebaten eindakua hamen.

-Igeteixakin?

-Igeteixakin, hori da. Igeteixakin. Aldaparia, eta jaurt, garixa ebateko tiratu holan, da huts eiñ ta hankia hamen ebai. Ta euan orduan don Cándido Muñoz botikia eukana, ta fan nintzan eta ipiñi estan espaatrapua, hamendik erre eta hamendik gora ez zabaltzeko. Bueno ba, hau osatu zan, gero behian etxian azpixon, bastante hurrian, biribilla euan, errekoa, Balenziaganeko taillarran ondolik errekoa zan hori; bero eitten eban da fan

errekara eta igari eñ errekan eta osatu. Hamen dao. Akabo. Horretxekin osatu, horretxekin osatu zan.
-Eta hola garittan-ta askotan izaten zian holako akzidentiak?
-Ez. Ez zian asko izaten. Neu [mutikua], aldaparia zan ta laban ein neban eta tiratu ein netsan igeteixari.

57. Garia ebaten egindako zauriak

- **Erref:** EIB-068/006
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:06:20. **Bukatu:** 00:07:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Garia nola ebakitzen zuten kontatzen du eta egindako zauriak nola sendatu zituen. Don Candido Mujika botikariak garbitu zion zauria.

58. Amaña aldea gerra aurretik

- **Erref:** EIB-068/010
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:10:36. **Bukatu:** 00:12:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Eibarko Amaña auzoa, Legarretik Asoliartzara bitartekoa, nolakoa zen kontatzen du, gerra aurrean. Ospitalea, Amaña, Mandiola bailarako azkeneko baserría zen Asoliartza.

Transkripzioa

-Gustauko jatan kontatzia Amaña ingurua ta Legarretik zeuen basarri ingururairiñokua ta zelakua zan gerra aurrian.
-Ospittala eñ ebenian be akordatzen naiz ni. Nere anaia joan zan igeltsero. Akordatzen jata, kontratistak zien bat Amorebietakua da beste bat Durangokua, zian kontratistak eñ ebenak hori ospittala. Hor ezebe ez euan. Zian mendixak eta gero sartu pixkat goratxua Abontzakua euan, eta bestia Arrajola goraokua, baiña hor Abontzara joateko-ta soluak zian horrek danok, eta hori kantera-burua, ospittaletik aurrera doian kantera... horrek zian mendixak, mendixak bakarrik.
-Amaña dan guztia be mendixa?
-Mendixa, horrek danok mendixa zian danok. Gure basarritik aurrera arte. Eta gure basarrixa da atzenengo basarrixa Mandiola Ballekua. Hor dao Arrate Balle, Ko(ro)sta Balle eta Mandiola Balle. Eta gure basarrixa da atzenengo basarrixa.

59. Gipuzkoarrak eta bizkaitarrak

- **Erref:** EIB-068/011
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:12:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

<p>Baserria mugan zegoen eta futbol kontuak nolakoak ziren kontatzen ditu. Donostiarrak eta Bilbotarrak futbolean aurkariak ziren. Eibar tartean gelditzen zen.</p>

Transkripzioa

Ta horregaittik esango dotsut [kontu bat]. Nik orduan Donostia ta bilbotarrak eta zera eukitzen eben pixkat fubolian-da pixkat pikia eukitzen eben. Da nik frontoian Grosian jokatzen nebanian, han esaten esten: "A Bilbao, a Bilbao!". Erdixan nenguan ni eta pentsatzen eben ni Bilbora gehixao... Klaro, Bilbon be jokatzen neban eta Bilbora gehixao tiratzen nebala. Ta esaten netsen: "Hara! Eibartarrak dakau tokia iñok ez dakana; eibartarrak Bilbora faten dia dirua irabaztera, eta gero hori diruori gastatzera etortzen dia Donostiara." Hor egoten zien eta ixiltzen zien danak.

60. Amaña inguruko kontuak

- **Erref:** EIB-068/012
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:12:55. **Bukatu:** 00:13:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Amaña ingurua azaltzen du berriro. Inguruko baserriak aipatzen ditu. Baita markesak ere.

Transkripzioa

- Ta hori zuk esaten destazuna, ba hori danoi Olerriagatik, Olerria artian dana mendixa zan hori. Eta bestekaldetik be bai, Lambretta aldetik-eta; hori dana.
- Behekaldian basarri batzuk egongo zian, ezta? Otolata.
- Otolardikua; erreka onduan Otolata erdikua, da gero zerian Eskola Armerixan onduan Kantoikua. Ointxe kendu dabe zera. Ha zan basarrixa. Eta horrek zian markes [batenak]. [Gascón?] Gallastegi zan uezaba horrek; Madriden bizi zian. Markesak zian.
- Eta beheratxua Torrekua zeuan, ez?
- Torrekua ta Errotakua. Bai, basarri bi.

61. Markesen ibilaldiak

- **Erref:** EIB-068/013
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:13:42. **Bukatu:** 00:14:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Madrilen bizi ziren markesa batzuk Eibarrera etortzen ziren oporretan. Asoliartza baserriak pasatzen ziren pasiatzen.

Transkripzioa

-Baiña beste gauza bat esangotsut, ondio han han dago horren markesen etxia Isasixan. Bueno, horrek markesok orduan beraneatzera Eibarrera etortzen zian. Eta hartzen eben bai, tta bero eitten ebanian da faten zian Olerriara, eta Olerrian zubixa euan trenan gaiñetik pasatzeko; da trenan gaiñetik pasauta gure basarritik bidia euan, bide basarrikua; pasatzen zien da gu ganauak eta zaintzen, eta eurak elegante sonbrilliakin-da etortzen zian da, saludau, saludatzen giñuzen da edukaziño haundixakin. Jentia beraniatzera Eibarrera etortzen zan orduan. Bai, bai. Eta han dao markesa. -Markeskua.

62. Txikitako lagunen arteko jolasak

- **Erref:** EIB-068/015
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:15:31. **Bukatu:** 00:17:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Lagunak eta harremanak aipatzen ditu: Txaltxakoa, Otaola Erdikoa, Artagietakoak, Elorretan, Sosola... Manuel Iturricastillo. Errekara jolastera joaten ziren. "Biribila" deitzen zioten putzuari eta Valenciaga tailerretik hasi eta Alfaraino heltzen zen.

Transkripzioa

-Zuek Asoliartzan umetan zeuen hartuemonak eta lagunak inguru baserrietakuak?
-Bai, Txaltxakua da Otolak erdikua be bai eta Arteittakua be bai. Klaro, Arteittakuak-eta ezkondu ein zian eta eruaten zittuen beren semiak eta harek zien gure lagunak, ondio bizi da, Manuel Iturrikastillo. Enfin, lagunak gero Elorretan, Zozolan, Zozola, Aitxulueta, Jose ta horrek danok. Danok giñan ezaunak, lagunak.
-Zeuen artian jolasian eta?
-Bai. Honbre, egoten zan... Nik holan eurekin hasarretuta gitxittan, ia nere pelotia ero hartzen nebanian, bueno, saludau ta [...] beti egoten giñan zerian, ezta.
-Eta errekarai baiñatzera ta joaten ziñazien?
-Bai, errekarai; Biribilla; erakutsiko detsut zela euan erreka. Gure, udan gure zera zan hantxe igari eittia. Biribila esaten etsagun.
-Biribilla?
-Biribilla. Pozua haundixa zan eta amorrañak eta egoten zian, e, amorrañak eta. Jentia peskan goizian asko urtetzen eban. Askok.
-Gitxi gorabehera nun zan hori?
-Hori zan, Balenziagan taillerrak ekin bai ta Alfaraiñok, Alfa beheraiñok.
-Ze zan presaren bat, kunbua edo?
-Kunbua euan ezkerretik, baiña zerrau eitten eben kunbua betetzen zian eta horra urtetzen eban. Baiña falta zian kunbora faten zan ura errotarako. Errotia euan orduan. Biharra eitteko.

63. Segan eta aizkoran baserrian

- **Erref:** EIB-068/016
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:17:23. **Bukatu:** 00:18:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Baserriko lanak nolakoak ziren aipatzen du. Segan eta aizkoran egitea gustatzen zitzaion eta entrenamenduari lotzen zituen baserriko lanak.

Transkripzioa

-Eta bestela basarrixan eta biharrak zeintzuk izaten zian?
-Honbre, neri gehixen gustatzen [jatana] zan basarrixan segan, segia, ebatia. Ta gero aixkoria be asko gustau jata. Eta pelotari onenian neuanian be nik egunian eitten nittuan ordulaun bat hogeit bat minutu aixkoran, eskuak gogortzeko; baiña oso ona zan. Eta neukazen lagunak panaderuak, Justo Larrañaga ta, aittan lagunak, Jesus Ugalde ta; ta harek panaderixia euken eta ekartzen eben egurra Azkoittitik, eta ni [...] nintzan laguna eta ipintzen zan trongua ta ra! Eta han izardixa etara ta kotxia hartu ta Astelenara. Astelenan entrenamentua edo. Igual kilo bi kendu entrenamentuan sarritan.
-Baiña lehenengo aizkoran?
-Lenengotik aixkoran eskua gogortzeko eta besuetara indarra ekartzeko. Oso ona zan. Nik sarri esaten detset pelotarixeri baiña oin errezaio bizi dia, gu orduan tontuak izan giñan-da.
-Segaik eta holakoik ez.
-Keba! Oin ez dao holakorik ezelakorik, eta klaro.

64. Ama astoarekin plazara

- **Erref:** EIB-068/017
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:18:35. **Bukatu:** 00:20:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Esnea eta ortuko jakiak saltzera jaisten ziren Eibarko erdigunera, Dos de Mayo kalera (gaur Toribio Etxebarria). Astoarekin jasiten zen herrira ama. Beste batzuk, Esteban Agirre, esaterako, zaldian etortzen ziren.</p>

Transkripzioa

-Bestela baserriko esnia saltzera ta joaten ziñazien?
-Esnia saltzera gure ama joaten zan astuakin. Eta eruaten jua esnia ta porruak da azak da... Dos de Mayua zan puntua ta zerian, Alfa onduan hori kale guztia; eta orduan urtetzera noian pelotari; bueno, hamalau-hamabost urtekin zerian; lehen esan doten moruan, izena eta. Bidarte, aitta, ein zian lagunak, andriak gure amari erosten etsan azak eta porruak eta, falta zan guztia. Eta esaten etsan: igual semia pelotari urtengo dok semiak, igual

pelotari urtengo jok semiak. [...]. Igual pelotari, tta. Dana emoten otsan hari, porruak eta tomatia, basarrixan hartzen genduan dana. Arrautzia ta esnia ta dana, danetik. Ze falta eitten eban gauza guztia.

-Eta nun saltzen zeban zure amak?

-Astuan, bertan astuan. Astuak ikasi eitten eban atian nun geldittu biha zan be. Gelditzen zan astua, ta ez bazan astua ona hankia lotu astuai ez ibiltzeko; geldirik egon bihar astua. Hori igual zan panaderuak karruan ekartzen ebenian ogixa Ermutik eta, danak kaballuak jakitzen eben nun geldittu biha zan ogixa emuteko.

-Baekixen, e?

-Bai, bai. Morduak. Esteban Agirre eta horrek danok kaballuan etortzen zian orduan, da harek baekixen nun geldittu be.

65. Etxeko hormak bere lehen pilotalekua

- **Erref:** EIB-068/020
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:24:05. **Bukatu:** 00:25:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotan hasi orduko etxeko kristalak apurtu zituen. Gerora, Markeskuan asko egiten zuen pilotan, Eusebio Zamakolarekin aritzen zen. Edozein horma ona zen pilotan jokatzeko.

Transkripzioa

-Ume-umetatik hasiko ziñan pelotan?

-Bai, bai, nere zeroi haxe izan zan.

-Lelengo lelengo zure akorduko...

-Ba lelengo, hori goguan, etxian kristalak apurtu nittuan. Pelotia eruan neban, eskolatik edo nundik pelotia eruan eta paretia jo ta kristal bi apurtu nittuan sukaldian.

-Eta amak?

-Ama hasarratuta. Ta geo orduan ojalateruana joan bihar izeten zan.

Ojalateruana joan zan eta bueno, pagau... Haxe zan lelengo... Baiña gero paretetan eta. Hor Markeskuan eitten genduan kantidadia. Eta hor Markeskua eitte'eben pelotan, ni einda nao, Eusebio Zamakola, direktoria ero Alfan izan zan, nerekin eitten genduan eta ha Eskola Armeria faten zan ikastera. Eta guk pelotan eiñ han izardittan eta basarrira biharrera. Eta bata eskolara ta bestia basarrira biharrera.

-Orduan edozeiñ orma nahikua zan.

-Bai, pelotan eitteko, topau eitten zenduan lekua pelotan eitteko.

66. "Giputxanekoa" eta Astelena

- **Erref:** EIB-068/021
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:25:15. **Bukatu:** 00:26:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotalekuetan aritzea gero etorri zen. Eibarko "Giputzanekoa" pilotalekua eta gero Astelena. Ordaindu egin behar izaten zen pilotalekuan jokatzeko.

Transkripzioa

-Frontoi preminarik ez.

-Frontoiak gero etorri zian. Esaetsut hori Kiputzanekua. Gero etorri zan Astelena. Astelena pagau bihar izaten genduan, e. Salome zan. Salome-José, matrimonixuak zaintzen eben fronton Astelena, da zu faten ziñan hamalau-hamabost urtekin, ba nahi zenduan Astelenara fatia ta pelotan zerian da. Baiña txandia, e. Eta txandia kobratzen eben ba errial bi edo errial ba, depende zenbat denpora eitten zenduan. Da igual galdu partidua ta "E, Migel!, errial bi destaz emoteko, e, errial bi destaz emoteko". Eta, bueno, "emongo'etsut, emongo detsut". Eta beste baten pezetia. "Bildotsa be ekarri biakostak hau pagatzeko, bildotsa ero". Ta amari fan eta hauxe esa'esta barateriak. Barateria esate-etsaun Salomeri ta. Hautsa pezetia ta pagau. Ta pagau netsanian. Baiña mundua..., orduan pagau bihar genduan guk Astelenan jokatzeko. Ta txandia ordubeterako edo ordu erdirako edo, ta pagau in bihar.

67. "Giputzanekoa"; frontoi, zinema eta jatetxe

- **Erref:** EIB-068/022
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:26:36. **Bukatu:** 00:30:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibarko "Giputzaneko" frontoia sei kuadroa zen eta bi pisu zituen. Trinkete estilokoa. Bertan entrenatzen zuen Migelek hasiera batean. Bospasei lagunek entrenatzen zuten bertan eta haien arteko kontuak gogoratzen ditu.

Transkripzioa

-Zu ume-umetan hasi gehixao Kiputzanian.

-Bai, Kiputzanian esan leike lelengotik hola frontoiko zerian ekin nintzana.

-Kontauko dostazu zelakua zan Kiputzaneko frontoia?

-Kiputzaneko frontoia, eukazen, pentsatzen jata eukazela sei kuadro. Ta eukan, osea frontoia hamen da, aurretik bigarren pisua zan, handik botatzen eban pelikulia. Baiña frontoi politta. Estilo trinkete zan, e.

Eskuman, ezkerrian ez zeukan, ezkerra pareta ondo eukan, baiña eskuman eukan barrera sartzeko bentana bat, eta han sartzen bazenduan tanto zan. Baiña politta, frontoi politta; ikasteko frontoi ona. Ha orduan denporan euazen pelotarixak edo fubolistak asko jokatzan eben, Robertok eta Mugerzak-eta haraxe faten zian. Pelotan baiña gogor jokatzan zan.

-Ha zan gaiñera frontoia, zinia ta restaurana. Restaurana, zinia ta frontoia. Jose, bueno, zan...

-Jose zeukan izena?

-Jose, bai, Elorza.

-Eta hori zure gazte denporan ein zeban frontoia?

-Bai, nere gazte denporan ein eban, bai. Nik orduan eukiko nittuan zortzi urte edo hola; Obría neuk ikusi neban. Ostian taberna luze bat zan, gero anpliau ein eben, anpliaziañua zan hori. Ta gaiñera ezkerrian eukan mahixak

eta udarako, egoten zan jentia, jarritta egoten zan.

-Eta frontoia tapautakua ez?

-Bai, bai, bai. Frontoia tapautakua ta ondo. Ta barra, restaurana be ona, jaten da txuletia ta; restaurana aurrian, koziñia hor, da gero barra be baeukan eta. Neskak eta egoten zian.

-Eta han lagatzen zetsuen?

-Bai, lagunak ein giñan, pixkaka-pixkaka lagunak, eta formalak, zelan beti formal eitten genduan, ba lagunak azkenian.

-Esan dozu zeuek sillak ipini eta kendu eta?

-Bai. Ta garbittu ta. Ta gaiñera akabatzen genduanian emoten eskuen gaseosia ta, emoten eskuen. Osea ke...

-Zeintzuk joaten ziñazien, zeu eta besteren bat?

-Bai. Auzuan kriaue bat euan, Patxiko, ta beste bat Barrenengua, Barrenengua edo beste basarri bat. Hangua be bai. Bai, bost edo sei faten giñan. Batzuek nik ez nebala urtengo esaten eben eta beste batzuek bestiak urtengo ebala ta. "Hi pelotari urtetzen bok ni fraille ingo najuek" esaten estan.

-Zeinek, Barrenenguak?

-Barrenenguak eta, bueno, pixkat nausitxuauak. Urtebete edo. Urtebete edo igual gehixao. Baiña ia gaztetik gehixao nintzan. Osea ke jangoikuak emon estan suertia.

68. Club Deportiboarekin hasi zen

- **Erref:** EIB-068/023
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:30:10. **Bukatu:** 00:31:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

Eibarko Club Deportiboarekin 15 urte zituenean hasi zen jokatzeko. Astelena pilotalekuan jokatu zuen finala. Orduko pilotariak aipatzen ditu.

Transkripzioa

-Zenbat urtekin hasi ziñan hola gustora jokatzeko?

-Ba nik debutau neban gerriak urten baiño lenago hille bi.

-Baiña entrenatzen eta Kiputzanian eta lehenago?

-Bai, lehenao, ta Klub Deportibuakin hamabost urtekin. Jokatu genduan finala Astelenan. Astelenan, eta galdu ein genduan.

-Klub Deportibuakin hasi ziñan orduan?

-Bai. Ondo portatzen zan, e!

-Orduan pelotarixak Eibarren...

-Orduan Eibarren pelotari mordua euan: Kirru, Balenziaga..., lau ero bost, onak, e, pelotan ondo eitten ebenak. Eta jokatzeko kanpeonatua del Club Deportivo.

-Hantxe apuntau.

-Bai, apuntau. Eta orduan soziuak pagau ein bihar izate'eben Klub Deportibuan zeozer, eta guri ez [eskuen] kobratzen pelotan jokatzeko gendualako.

69. Gerra aurreko pilotari profesionalak

- **Erref:** EIB-068/024
- **Iraupena:** 0:04:22. **Hasi:** 00:31:07. **Bukatu:** 00:35:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublikak

Laburpena:

<p>Gerra aurreko pilotari profesionalak aipatzen ditu eta Migelek 15 urte zitueneko pasarteak kontatzen ditu; pilotarien ingurukoak. Maleta eramale ibili zen Migel, frontoira doan sartzeko.</p>

Transkripzioa

-Gerra aurrian zu hasi ziñanian zeintzuk ziran hola pelotaririk onenak?

-Profesionalak?

-Profesionalak eta.

-Ba esangotsut. Nik neukazen hamalau urte, hamabost, hamalau urte, da Eibarren ein zan reunixo bat San Juanetarako, ta nik ordurako eitten neban, Estaziño Kalian euan Cafe Errasti, eta hara etortzen zien trenekin juntauta Bitorixatik, Azkoittittik, Gernikatik, eta pelotarixak han juntatzen zian pelotarixak kafia hartzera, bera Errasti be pelotarixa zan, gure lehengusu bat, da ni hamalau urtekin edo hamahiru urtekin faten nintzan hara ta maletia hartze'neban pelotari batena eta eruaten netsan frontoira. Frontoira eruaten netsan maletia eta entradia duan frontoian sartzeko. Eta klaro, pelotarixak ezautu eitten [nindduen], ni espabilaua pixkat edo eztakit zer, golfua edo, eztakit. Da egon zan reunixua san Juanetan Eibarren etorri zian pelotari guztiak, Atanuak ez. Baiña orduan eozen Mondragones, Etxabe IV, Rubio, Onaindia..., euan kuadrilla bat, bat ondo - hamen daoz danak- bat ona eta bestia hobiak. Etorri zian, berrogei bat pelotari etorri zian, danekuak, primera, lelenguak, bigarrengiak eta hirugarrengiak eta danak etorri zian. Eta ein ebenian reunixua orduan ikutzen euan barra, Bar Frontón, baiña kanpuan, barrukua ez, e, kanpuan, eta txuletia ta emuten eben. Da Bidartek aittak ba akabau zian reunixua, arreglau zian, zan diru gehixao eskatzia, ta arreglau zianian emon otsen ardao zurixa ta; ni be euren artian egon nitzan danekin. Osea ke ezautzen nittuan danak; baiña gero pasau zan, pasau zan urtebete baiña nik segitzen neban maletia eruaten, ez eruaten o lokesea, baiña gero pasau zan debutau nebanian nik eurakin batera eta danak, pelotan urten nebanian, "Hi, hau gure maletia eruaten..., oin geure kontra jokatu pelotan". Da holaxen. Baiña askokin, askokin.

-Joaten ziñan estaziñora...

-Maletia hartzera, duan sartzeko frontoira. Duan sartzen giñan frontoian. Gaiñera aparte batzuek pagia, errial bat, errial bi ero propinia be bai. Eta orduan zian ba, lagunak zian Mondragonesa, Rubixua, Altuna, Ulazia, Etxabetarrak danak anaiak eta horrek danok zian; eta Azkoittikuak pe Urzelei..., Atanuak ez, Atanuak beti zian pixkat aparte; horrek zian guretik aparte.

-Eta Pasiegotarrak eta?

-Ez, Pasiegotarrak zian zesta puntakuak. Zestakuak. Baiña ezautzen nittuan eta etortzen zian frontoian pelotan jokatzera, ensaiatzera. Orduan eguestenetan ensaiatzen genduan, eta eguestenetan joaten zian pelotarixak pe ensaiatzera. Orduan Bidarte aitta be ikustera joaten zian zeñek eukazen kondiziñuak pelotan jokatzeko, urtetzeko.

70. 1936. urtean egin zuen debuta

- **Erref:** EIB-068/025
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:35:29. **Bukatu:** 00:36:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

1936ko ekainaren 29an debutatu zuen, Marinoren aurka. Handik bi hilabetera,

gerra hasi zen. Gerra sasoian, Marinoren aurka jokatu zuen berriro. Gerora, partida gehiago izan zituen. Astelena pilotalekua gerrako soldaduen jantoki bihurtu zuten.

Transkripzioa

-Orduan egiten zian entrenamentu modukuak eta hantxe ikusten zan...

-Bai. Eta gero nik debutau neban el día veintinueve de junio. Zan del año treinta y seis.

-Gerria urten zan urtia.

-Bai, hille bixan urten eban, handik hille bira urten eban.

-Zuk hemezortzi urte.

-Bai. Nik Marinokin jokatu nintzan lelengotik, Marino zan. Da galdu ein [netsan]. Hogeira zan partidua. Da gero Eibarko frontoian, gerria etorri zan eta frontoia itxi ein eben frontoia eta Eibarko enpresiak Gernikan organizatzen zittuan partiduak. Da Eibartik faten zan autobusa, Dos de Mayuan urtetze'eban autobusak.

-Gerra, e?

-Bai-bai, gerra denporan. Gerria artian etorri barik euan zerera, Plaentziara, etorri barik euan. Da nik, autobusa garbittu eitten netsan pixkat eta txoferrak eruaten nindduan. Eta egun baten han Gernikan neuala, ia jokatuta neukan Marinokin, eta Bidartek ikusi nindduan. "Ene, nahi dok jokatzia hurrengo astelenian rebantxia?". Bai. Jokatu... eta irabazi ein netsan. Gernikan. Da gero barrero jokatu nintzan Mungixan, beste hirugarrena, eta han be irabazi ein netsan.

71. Astelena, gerrako soldaduen jantoki

- **Erref:** EIB-068/026
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:36:55. **Bukatu:** 00:37:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

<p>Astelena frontoian sukaldia ipini zuten soldaduentzat. Bitartean, pilotan jokatzeko jarraitu zuen. Bere lagunak aipatzen ditu eta txerriendako jatekoa nola lortzen zuen kontatzen du..</p>

Transkripzioa

-Ta, klaro, gero [gerria] etorri zan, da gero frontoian ipiñi eben sukaldia soldauendako.

-Astelenan?

-Astelenan sukaldia zan dana, sukaldia ta. Da atian onduan euan sukaldia, da aurrian, bastante leku euan, bost edo sei kuadro artian libre euan frontoia. Eta ni joaten nintzan pelotan ensaiatzera ta basarritik zerera. Eta han ein nittuan lagunak. Nik eruaten netsen basarritik porruak eta azak eta horrek, eta eurek ipintze'esten ondo ipiñitta zer baten, tubo baten zertuta txarriendako jatekoa. Da karruakin eruaten esten basarriarriño, ta txarriak hazi genduzen bueno!, hobeto ezindako moruan.

72. Gerrara joateko gonbita

- **Erref:** EIB-068/027
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:37:50. **Bukatu:** 00:39:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerrara joateko soldaduak eskatu zituzten, eta Migelek ere gerrara joateko "gonbita" jaso zuen. Amuategi batailoian sartu zen. Eibartarrak ziren gehienak. "Otsabina" eibartarra zen burua.

Transkripzioa

-Baiña etorri zan momentu bat soldauak eskatu ein bihar zittuela eta infanterixara joan bihar ziela soldauak. Batzuek zian komunistak, bestei batzuek nazionalistak, beste batzuek... "en fin". Nik [ez neban entenditzen]. Baina esan estan batek, tenientia zan, "Migel, onian esanda, e, neri pentsatzen jatak soldau etorri bihar eukiela, bestela eruan ingo habe ta". Hori esan estanian aittari ta amari esan eta "ba hori esan bok ba joan". Ta sartu nitzan Batallón Amuategi.

-Amuategixan sartu ziñan?

-Amuategin sartu nintzan eta zerera faten giñan Usartzara ta kamioiak jatekua eruatera soldaueri, milizianueri. Ta hantxe egoten giñan.

-Gehixenak eibartarrak.

-Eibartarrak, eibartarrak. Eibartarra zan, jefia zan, ointxe dala urtebete edo hil da bat. Urte bi edo hil da. Kartzelan egon da denpora askuan. [...]

Otsabiña! Ointxe urte bi hil da. Eta beste bat, lehenaokuan Prieto egon da, zeretik etorritta, Valenziatik etorritta. Egon nitzan fateko, e. Horrek Paseo San Andresen dendia eukan.

-Amuategixan eibartarrak?

-Bai, danok. Beste batzuk eozan Donostiakuak, majuak, gizon majuak.

73. Eguarbitzan tropak sartu ziren

- **Erref:** EIB-068/030
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:41:35. **Bukatu:** 00:43:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

Eibarren Egurbitzatik sartu ziren tropak; Migel Lindarin zegoen momentu hartan. Bandera ipintzen ikusi zituen eta gero etxera bueltatu zen. Beraien baserrian ezkutatuta zeuden Pastoraneakoak. Frontea Eibarren egon zenean Eibarren egon zen. Gernikako bonbardaketak Amorebietan harrapatu zuen, Gernikako bidean.

74. Astelena frontoia adituen bilgune

- **Erref:** EIB-068/031
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:43:30. **Bukatu:** 00:46:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Eibarko Club Deportiboko taldearekin 14 urterekin hasi zen pilotan. Frontoi Zaharrea jokatzeko zuten batik bat. Eibarko Frontoi Zaharrea ere "baratoa" jarri zuten. Eibarko Astelena pilotalekua berezia zen. Bertan irabaziz gero Euskal Herriko beste pilotalekuak zabalik izango zituen pilotari horrek. Adituak bertan egoten ziren.

75. Gaixoarena egiten, frontera ez bueltatzeko

- **Erref:** EIB-068/036
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:55:50. **Bukatu:** 00:59:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gasteizko ospitalean aurkeztu zen Terueldik ekarritako kartarekin. "Hospital militar"ean egon zen, eta gaixoarena egiten jardun zuen, horrela, tarte batean frontera ez bueltatzeko.

76. Partida garrantzitsuak jokatzeko hasi zen

- **Erref:** EIB-068/037
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:59:12. **Bukatu:** 01:01:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Ez zen frontera bueltatu. Kuartelera bueltatu behar izan zuen eta partidaren munduan hasi zen. Baimenak emanda jokatzeko zituen partidak. Hirugarren partidatik aurrera, laster egin zuen salto Migelek. Hiru urte egin zituen frontean eta kuartelean.

77. Ibilbide profesionalean aurrera

- **Erref:** EIB-068/038
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 01:01:08. **Bukatu:** 01:02:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Gerra bukatu zenean pilotan jokatzeari serio ekin zion. 20 urte zituela Gros pilotalekuan jokatu zuen. Bere lehenengo partidaren berri ematen du: Mundaraz, Lazkano... izan zituen aurkari.

78. 1942ko pilota mundua

- **Erref:** EIB-069/001
- **Iraupena:** 0:05:22. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:05:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1942ko pilota partidak. Berarekin pilotan ibili zirenen aipamena egiten du.

79. Aurrelariak soldata hobia

- **Erref:** EIB-069/002
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:05:22. **Bukatu:** 00:07:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Pilotan, aurrelariak diru gehiago kobratzen zuten atzelariak baino. Onaindia, Txikito Iraeta etab. aipatzen ditu; Bidarte zuen aurkari gogorrena. Enpresatik kanpo jokatzeko partidak kanpoan eta hemen 3 hilabete baino gehiago irabazten zuen han. Enpresakoei aurrelari gisa jokatu zuela proposatu zien eta denek irabazi zuten. Partida bakoitzeko kobratzen zuten. 1947 inguruan hasi ziren kontratuak egiten.

80. Migelen aurka jokatzeko diru gehiago

- **Erref:** EIB-069/003
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:07:55. **Bukatu:** 00:09:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1945ean, 10 hilabete baino 105 partida jokatu zituen. Migelen aurka jokatzeko diru gehiago eskatzen zuten pilotariak.

81. 1948an txapeldun

- **Erref:** EIB-069/004
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:09:20. **Bukatu:** 00:11:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Lehenengo txapelketa 1942an jokatu zuen Feliperen aurka. Bi urtean behin jokatzeko txapelketa; ondorengo urteetako emaitzak ematen ditu. 1948an txapeldun izan zen, 4 partidatatik 4 irabazita.

82. Atano pilotan lehenbizikoz ikusi zueneko

- **Erref:** EIB-069/005
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 00:11:35. **Bukatu:** 00:15:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

Atano pilotaria; lehenbiziko aldiz pilotan jokatzeko ikusi zuenekoarekin kontaktatu du. Pilotari gustukoak izendatzen ditu.

83. 1948ko txapelketako kontuak

- **Erref:** EIB-069/006
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:15:00. **Bukatu:** 00:17:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1948an finalera iristeko, finalerdietan 4 partida jokatu zituen, Txikito de Iraeta eta Akarregirekin. Otsailean frontoiak hezetasun handia izaten zuen, baina hala ere irabazi egin zuen finala.

84. Pilota lehen eta orain

- **Erref:** EIB-069/008
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:18:55. **Bukatu:** 00:21:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

San Juanetan Eibarren bost egunez egoten ziren partiduak, eta pilotaririk onenak eramaten zituzten. Pilota garai batetik hona nola aldatu den azaltzen du. Garai bateko pilotek ez zuten gaurkoek duten boterik eta kirolarien arteko errespetua gaur baino handiagoa zen.

85. Takorik gabe jokatzeko zuten

- **Erref:** EIB-069/011
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:23:37. **Bukatu:** 00:25:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Garai hartan ez zuten eskuetan takorik jartzen, esparatrapua bakarrik. Pilota gozaten ez bada berak nahi duen tokira joaten da Migelen ustetan. Gaurko pilotak erdia trinketekoak eta beste erdia zesta puntakoak direla iruditzen zaio.

86. Entrenamendu aurretik etxean aizkoran

- **Erref:** EIB-069/012
- **Iraupena:** 0:04:04. **Hasi:** 00:25:12. **Bukatu:** 00:29:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Lehengo pilotak Atano anaiek egiten zituzten. Migelengana joaten ziren beste pilotari batzuk entrenatzera. Frontoira entrenatzera sartu aurretik, baserrian aizkoran egiten zuen beti. Berdura, oilaskoa eta arraina ere jaten zituen, baina tamainan.

87. Sakea librea txapelketetan

- **Erref:** EIB-069/014
- **Iraupena:** 0:04:13. **Hasi:** 00:29:35. **Bukatu:** 00:33:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Sakearen inguruko azalpenak: 3 koadro eta 3 koadro eta erditik egin ohi zuten normalean, baina txapelketetan librea. Madrilgo partidu batean pasatako anekdota bat kontatzen du. Txaketa eramateko ohitura egon zen 1944ra arte. Zuriz jantzita joaten zen eta harizko gerriko gorria eramaten zuen.

88. Pilotari gustukoenak

- **Erref:** EIB-069/015
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:33:48. **Bukatu:** 00:35:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotari gustukoenak: Atano VII, Onaindia, Etxabetarrak...

89. Hainbat partidaren inguruko kontuak

- **Erref:** EIB-069/016
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:35:27. **Bukatu:** 00:36:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Iruñeko frontoi bat inauguratu zutenekoa kontatzen du. Hainbat partiduren inguruko azalpenak.</p>

90. Munduko pilotari onenekin Madrilen

- **Erref:** EIB-069/017
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:36:30. **Bukatu:** 00:38:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1945ean Madrilen munduko pilotari onenekin jokatu zen jaialdi bat aipatzen du; Onaindia-Kortabitarte, Atano III-Gallastegik jokatu zuten eta Migelek eta Atano III-ak irabazi zuten.

91. Bere ondorengo belaunaldiko pilotariak

- **Erref:** EIB-069/018
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:38:20. **Bukatu:** 00:41:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Hurrengo belaunaldiko pilotariak izendatzen ditu; Soroa, Arriaran, Akarregi, Ogeta, etab. Zurdorekin jokatu zuen partidu onena Eibarren izan zen 1949an ezkerka.

92. 1952an Barberitorekin jokatzeko zuena

- **Erref:** EIB-069/019
- **Iraupena:** 0:07:18. **Hasi:** 00:41:36. **Bukatu:** 00:48:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

1950-1951an Akarregiren kontra jokatu zituen hainbat partidu eta irabazi egin zituen. 1952an Barberitori jokatu behar eta 40.000 pezeta agintzen zizkieten eta berak bi mila gehiago eskatzen zituen. Partidua bertan behera nola geratu zen eta zer gertatu zitzaion azaltzen du.

93. Eibarko Amaia antzokia egin zuen

- **Erref:** EIB-069/021
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:51:40. **Bukatu:** 00:53:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Koinatuak Donostian zineen ardura zuen. Harekin eta jende gehiagorekin elkartuta, Amaia antzokia sortu zuten Eibarren eta ondoren baita toki gehiagotan ere. Eibarko Amaia antzokia 1966 inguruan egina da; aurretik soroak zeuden hura egin zen tokian.

94. Amaia antzokian telenobela

- **Erref:** EIB-069/022
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:53:52. **Bukatu:** 00:56:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Enrike Balenciagarekin elkartu eta Amaia antzokian telenobela bat egin zutenekoa aipatzen du. Zineen beherakada eta saldu zituztenekoa azaltzen du.

95. 42 urterekin Bergaran erretiratu zen

- **Erref:** EIB-069/026
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 01:00:02. **Bukatu:** 01:02:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

42 urterekin erretiratu zen Bergaran. Hotz egiten zuen eta aldageletan sua eginda berotu behar izan zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-06-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com